

Ciblas novada Teritorijas plānojums
apstiprināts ar Ciblas novada domes
2012. gada 27.septembra lēmumu Nr. 9, §4
„Par Ciblas novada Teritorijas plānojuma 2013. – 2025. gadam
apstiprināšanu un 2012.gada saistošo noteikumu Nr. 4 izdošanu”

SIA „Sustainable Advanced Solutions”
Reģ. Nr. 40003632200
Adrese: Kurzemes iela 6-20, Tukums, LV-3101
Tālr.: 29110668, fakss: 66663092
E-pasts: info@sasolutions.lv
Mājas lapa: www.sasolutions.lv

Ciblas novada pašvaldība
Reģ. Nr. 90000041258
Adrese: Domes nams, c.Blonti, Blontu pagasts,
Ciblas novads, LV-5706
Tālr.: 65700894; fakss: 65700894
E-pasts: ciblasnovads@ciblasnovads.lv
Mājas lapa: www.ciblasnovads.lv

CIBLAS NOVADA TERITORIJAS PLĀNOJUMS 2013. – 2025. GADAM

STRATĒGISKĀS IETEKMES UZ VIDI NOVĒRTĒJUMS VIDES PĀRSKATS

Ciblas novada domes priekšsēdētājs

Juris Dombrovskis

SIA „Sustainable Advanced Solutions”
valdes locekle

Ilze Ratniece

Rīgā, 2012

Saturs

Terminu skaidrojums	3
Ievads	4
1. Teritorijas plānojuma mērķi, saistība ar citiem plānošanas dokumentiem.....	5
1.1. Teritorijas plānojuma mērķi.....	5
1.2. Īss satura izklāsts.....	6
1.3. Teritorijas plānojuma saistība ar citiem plānošanas dokumentiem	7
2. Vides pārskata sagatavošanas procedūra	9
2.1. Vides pārskata mērķi, galvenie pamatprincipi un metodes	9
2.2. Vides pārskata sagatavošanas procedūra un iesaistītās institūcijas	9
2.3. Sabiedrības līdzdalība	10
3. Esošā vides stāvokļa apraksts	11
3.1. Ciblas novada vispārējs raksturojums.....	11
3.2. Piesārņojošo darbību atļaujas.....	11
3.3. Atmosfēras gaisa kvalitāte	12
3.4. Virszemes ūdeņu kvalitāte	13
3.5. Pazemes ūdeņu kvalitāte	17
3.6. Notekūdeņu ietekme uz vidi	19
3.7. Atkritumu ietekme uz vidi	20
3.8. Potenciāli piesārņotās vietas	21
3.9. Ģeotehniskie procesi un derīgie izraktenī.....	22
3.10. Meži un purvi.....	23
3.11. Lauksaimniecības teritorijas	24
3.12. Kultūrvēsturiskie objekti un teritorijas	25
3.13. Aizsargājamās dabas teritorijas.....	25
3.14. Izmaiņas, ja plānošanas dokuments netiktu īstenots.....	27
4. Vides stāvoklis teritorijās, kuras Teritorijas plānojums var būtiski ietekmēt.....	29
5. Ar Teritorijas plānojumu saistītās vides problēmas	30
6. Starptautiskie un nacionālie vides aizsardzības mērķi	32
6.1. Starptautiskie vides aizsardzības mērķi	32
6.2. Nacionālie vides aizsardzības mērķi.....	33
7. Plānošanas dokumentu iespējamo alternatīvu izvēles pamatojums	36
8. Plānošanas dokumenta un tā iespējamo alternatīvu īstenošanas būtiskas ietekmes uz vidi novērtējums	37
9. Iespējamie risinājumi ietekmes uz vidi mazināšanai.....	42
10. Iespējamie kompensēšanas pasākumi.....	43
11. Iespējamā pārrobežu ietekme	44
12. Stratēģiskā novērtējuma veikšanas apraksts.....	45
13. Paredzētie pasākumi Teritorijas plānojuma īstenošanas monitoringa nodrošināšanai	46
Kopsavilkums	47
Literatūra un informācijas avoti	49
Pielikumi.....	50
Pielikumu saraksts	50

Terminu skaidrojums

<i>Ietekme uz vidi</i>	paredzētās darbības vai plānošanas dokumenta īstenošanas izraisītas tiešas vai netiešas pārmaiņas vidē, kuras ietekmē vai var ietekmēt cilvēku, viņa veselību un drošību, kā arī bioloģisko daudzveidību, augsni, gaisu, ūdeni, klimatu, ainavu, materiālās vērtības, kultūras un dabas mantojumu un visu minēto jomu mijiedarbību.
<i>Īpaši aizsargājamā dabas teritorija (ĪADT)</i>	Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas ir ģeogrāfiski noteiktas platības, kas atrodas īpašā valsts aizsardzībā, lai aizsargātu un saglabātu dabas daudzveidību - retas un tipiskas dabas ekosistēmas, aizsargājamo sugu dzīves vidi, savdabīgas, skaistas un Latvijai raksturīgas ainavas, ģeoloģiskos un ģeomorfoloģiskos veidojumus, dendroloģiskos stādījumus un dižkokus, kā arī sabiedrības atpūtai, izglītošanai un audzināšanai nozīmīgas teritorijas.
<i>Natura 2000 teritorija</i>	Eiropas Savienības valstu kopīgi radīts aizsargājamo dabas teritoriju tīkls jeb sistēma, kas Latvijā izveidots uz jau esošo īpaši aizsargājamo dabas teritoriju bāzes, tām pievienojot 122 jaunas teritorijas. Tas nozīmē, ka katra ES dalībvalsts veido savu teritoriju sistēmu, kas ir visas „lielās” sistēmas daļa.
<i>Paredzētā darbība</i>	aprikojuma un tehnoloģijas ieviešana, papildināšana vai maiņa, būvniecība, teritoriju plānojumu izstrādāšana, dabas resursu ieguve vai izmantošana, kā arī citas darbības, kuru veikšana vai galarezultāts var būtiski ietekmēt vidi.
<i>Publiskā apspriešana</i>	ar ārējo normatīvo aktu vai institūcijas noteikts laika periods, kura ietvaros sabiedrības pārstāvji sniedz savus iebildumus un priekšlikumus vai piedalās citās institūcijas organizētās sabiedrības līdzdalības aktivitātēs (piemēram, sabiedriskajās apspriedēs un sabiedriskās domas aptaujās).
<i>Stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums (SIVN)</i>	procedūra, kas veicama likuma „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” noteiktajā kārtībā, lai novērtētu plānošanas dokumenta īstenošanas iespējamo ietekmi uz vidi un izstrādātu priekšlikumus nelabvēlīgas ietekmes samazināšanai un novēršanai, kā arī lai nodrošinātu sabiedrības informēšanu un iesaistīšanu plānošanas dokumenta izstrādāšanas procesā.
<i>Vides pārskats</i>	atsevišķa sadaļa stratēģijā, plānā, programmā, koncepcijā vai cita veida plānošanas dokumentā (turpmāk - plānošanas dokumenti), vai atsevišķs dokuments, kas nosaka, apraksta un novērtē attiecīgā dokumenta, kā arī iespējamo alternatīvu īstenošanas ietekmi uz vidi, ņemot vērā plānošanas dokumenta mērķus, paredzēto realizācijas vietu un darbības jomu.

Ievads

Stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums izstrādāts, pamatojoties uz likuma „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” 4. panta 3. daļas prasībām un saskaņā ar Ministru kabineta 23.03.2004. noteikumiem Nr. 157 „Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums” nosacījumiem.

Vides pārskatā izvērtēta Ciblas novada Teritorijas plānojuma 2013. – 2025. gadam īstenošanas iespējamā ietekme uz vidi. Teritorijas plānojuma un Vides pārskata izstrādi veica SIA „Sustainable Advanced Solutions” eksperti sadarbībā ar pašvaldības norīkoto darba grupu, pašvaldības speciālistiem, vadību un deputātiem, iesaistot izstrādes procesā dažādu valsts un pašvaldības iestāžu un institūciju pārstāvjus, ņemot vērā sabiedrības.

Ciblas novada teritorijas plānojums ir vietējās pašvaldības teritorijas attīstības plānošanas dokuments, kurā noteiktas prasības teritorijas izmantošanai un apbūvei, tajā skaitā funkcionālais zonējums, publiskā infrastruktūra, teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi, kā arī citi teritorijas izmantošanas nosacījumi un kuru izstrādā administratīvajai teritorijai vai tās daļai. Teritorijas plānojums tiek izstrādāts, lai tālākas teritorijas attīstības un apsaimniekošanas gadījumā, būtu skaidri noteiktas un definētas teritorijas izmantošanas iespējas, atļautās un aizliegtās darbības, lai teritorija būtu droša vide jaunām investīcijām un projektiem

Vides pārskatā sniegts pārskats par nacionālajiem un starptautiskajiem vides aizsardzības mērķiem, sniegts esošais vides stāvokļa apraksts Ciblas novada teritorijā, raksturotas galvenās vides problēmas, būtiskākie vidi piesārņojošie objekti. Pārskatā sniegts īss plānošanas dokumenta raksturojums, stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras raksturojums. Vides pārskatā izvērtētas plānotās darbības un to ietekme uz vidi, raksturoti pasākumi monitoringa nodrošināšanai.

Ciblas novada Teritorijas plānojums izstrādāts Eiropas Sociālā Fonda atbalstu darbības programmas „Cilvēkresursi un nodarbinātība”, 1.5. prioritātes „Administratīvās kapacitātes stiprināšanā” 1.5.3. pasākuma „Plānošanas reģionu un vietējo pašvaldību administratīvās un attīstības plānošanas kapacitātes stiprināšana 1.5.3.2. aktivitātes „Plānošanas reģionu un vietējo pašvaldību plānošanas kapacitātes paaugstināšana” ietvaros. Ciblas novada Teritorijas plānojums tiek izstrādāts Eiropas Sociālā fonda līdzfinansētā projekta Nr. 1DP/1.5.3.2.0/10/APIA/VRAA/055 „Ciblas novada teritorijas plānojuma un attīstības programmas izstrāde” ietvaros. Stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums ir neatņemama procedūra, kas veicama likuma „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” noteiktajā kārtībā, lai novērtētu plānošanas dokumenta īstenošanas iespējamo ietekmi uz vidi.

IEGULDĪJUMS TAVĀ NĀKOTNĒ

1. Teritorijas plānojuma mērķi, saistība ar citiem plānošanas dokumentiem

1.1. Teritorijas plānojuma mērķi

Teritorijas plānojums tiek izstrādāts, lai tālākas teritorijas attīstības un apsaimniekošanas gadījumā, būtu skaidri noteiktas un definētas teritorijas izmantošanas iespējas, atļautās un aizliegtās darbības, lai teritorija būtu droša vide jaunām investīcijām un projektiem.

Ciblas novada teritorijas plānojumā 2013. – 2025. gadam saskaņo valsts pārvaldes institūciju un vietējo pašvaldību intereses, kā arī vispārējās teritoriālās, sociālās, ekonomiskās, vides un kultūras intereses novada teritorijā un ietver prasības teritorijas un resursu izmantošanai.

Teritorijas plānojums ir svarīgs instruments katras pašvaldības attīstības programmas mērķu sasniegšanai, piešķirot tiem teritoriālu dimensiju. Teritorijas plānojums formulē teritoriālās attīstības iespējas, nosaka atļauto un plānoto teritorijas izmantošanu.

Izstrādājot Ciblas novada teritorijas plānojumu, tika ņemts vērā, ka teritoriālā plānošana ir uzskatāma par līdzekli, ar kura palīdzību iespējams regulēt sabiedrības mijiedarbību ar vidi, izvirzīt nosacījumus un prasības atsevišķu vides aizsardzības problēmu risināšanai, tātad ar teritorijas plānošanu paredzēts veikt preventīvās aizsardzības funkcijas.

Plānošanas dokumenta – Ciblas novada teritorijas plānojuma – galvenais uzdevums ir noteikt vispiemērotāko Ciblas novada teritorijas izmantošanu un labākos veidus, kas veicinātu saimnieciskās darbības attīstību pagasta teritorijā, ievērojot normatīvajos aktos noteiktās prasības un pašvaldības, vietējo iedzīvotāju, zemes īpašnieku un lietotāju intereses, lai sasniegtu sekojošus mērķus:

- ✓ Radīt pamatu ilgstošai un stabilai ekonomiskajai attīstībai, balstoties uz ilgtspējīgas attīstības principiem, saskaņojot ekonomiskos, sociālos un vides jautājumus;
- ✓ Sadarboties ar blakus esošām pašvaldībām, lai kopīgi darbotos dažādu projektu realizācijā.

Plānošanas dokumentā ir arī noteikti *attīstības mērķi pa nozarēm*:

1. Radīt infrastruktūru, kas labvēlīga uzņēmējdarbības, tai skaitā lauku tūrisma attīstīšanai un vietējo iedzīvotāju dzīves līmeņa paaugstināšanai;
2. Veidot labvēlīgus apstākļus uzņēmējdarbības attīstībai, kas veicinātu dažādu tautsaimniecības nozaru izaugsmi, tai pat laikā būtiski neietekmējot apkārtējo vidi;
3. Radīt optimālus apstākļus katra pagasta iedzīvotāja iespējām iegūt kvalitatīvu izglītību un pamatus profesionālajai izaugsmei;
4. Saglabāt un racionāli izmantot dabas resursus un kultūrvēsturisko mantojumu, ainaviskās vērtības un vides kvalitāti, kas ļautu izmantot šo teritoriju tūrismam un rekreācijai, atjaunojot tradicionālo dzīvesveidu un attīstot ekonomiskos apstākļus;
5. Radīt apstākļus un veicināt sociālās sfēras un veselības aprūpes attīstību, nodrošināt atpūtas un brīvā laika pavadīšanas iespējas.

1.2. Īss satura izklāsts

Teritorijas plānojums sastāv no:

- 1) I sējums - Paskaidrojuma raksts;
- 2) II sējums - Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi;
- 3) III sējums - Grafiskā daļa;
- 4) IV sējums – Vides pārskats;**
- 5) V sējums - Pārskats par teritorijas plānojuma izstrādi.

Paskaidrojuma rakstā apskatīti teritorijas plānojuma izstrādes nosacījumi, izvērtēti agrāk izstrādātie plānošanas dokumenti, aprakstīti plānošanas principi. Paskaidrojuma rakstā Ciblas novada pašreizējās situācijas raksturojums un teritorijas attīstības priekšnoteikumi – šajā daļā analizēti novada attīstības resursi. Šajā daļā apzinātas problēmu vietas un vizuāli jūtīgās vietas pagasta telpiskajā attīstībā, kā arī pašreizējās vērtības, aprakstīts Ciblas novada perspektīvās attīstības redzējums, ciemu un lauku teritoriju loma un intereses teritorijas attīstības un plānošanas jautājumos nacionālajā, kā arī reģionālajā un novada kontekstā.

Paskaidrojuma raksta sagatavošanā izmantoti Ciblas novada domes, pagasta pārvalžu, Rēzeknes reģionālās vides pārvaldes, Latvijas vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas aģentūras rīcībā esošie un valsts statistikas dati. Plānojums tapis sadarbībā ar valsts iestādēm un uzņēmumiem, ņemot vērā iedzīvotāju priekšlikumus.

Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi ir Ciblas novada teritorijas plānojuma daļa, kas nosaka prasības zemesgabaliem, to apbūvei, teritorijas labiekārtošanai un citādi apsaimniekošanai, atbilstoši Ciblas novada teritorijas plānojumā noteiktajai visas teritorijas un atsevišķu tās daļu atļautajai izmantošanai. Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi nosaka zemes īpašnieku vai valdītāju tiesības un pienākumus attiecībā uz viņu īpašumā vai lietojumā esošā zemesgabala izmantošanu. Apbūves noteikumi saskaņā ar novada teritorijas plānojumu nosaka apbūvēšanas principus un projektēšanas un būvdarbu veikšanas kārtību.

Novada teritorijas plānojuma Grafiskās daļas sagatavošanai kā pamatkarte izmantota Latvijas ģeodēziskajā koordinātu sistēmā LKS - 92 TM izstrādātā karte, izmantojot Latvijas Ģeotelpiskās informācijas aģentūras vienkāršoto topogrāfisko karti mērogā M 1:10 000. Teritorijas plānojuma izstrādāšanā izmantotas arī ortofotokartes un zemes kadastra plāns.

Teritorijas plānojuma grafiskais materiāls tiek izstrādāts M 1:10000, detalizējot blīvi apdzīvotas vietas – ciemus – M 1:5000.

Kartēs grafiskā veidā parādīta pašreizējā situācija pagastā un plānotā (atļautā) izmantošana, attēlota esoša infrastruktūra un komunālā saimniecība, aizsargjoslas atbilstošo mēroga precizitātei, dabas objekti, īpaši aizsargājamās dabas teritorijas, ciemu robežas, kā arī cita informācija.

Pārskats par Ciblas novada teritorijas plānojuma izstrādi veidots ar mērķi dokumentēt un atspoguļot teritorijas plānojuma izstrādes gaitu un sabiedrības līdzdalību teritorijas plānojuma izstrādē. Tajā ietverts visa plānojuma procesa (sākot ar lēmuma pieņemšanas par teritorijas plānojuma izstrādes uzsākšanu) un lietvedības dokumentu apkopojums – pašvaldības lēmumi,

kas attiecas uz plānojuma izstrādāšanu, izsniegtie nosacījumi plānojuma izstrādāšanai, sabiedriskās apspriešanas materiāli, t.sk., priekšlikumi, kuri tika saņemti, uzsākot teritorijas plānojuma izstrādi, kā arī teritorijas plānojuma izstrādes laikā līdz pagasta koncepciju sagatavošanai, ar plānojuma izstrādi saistītās publikācijas masu medijos.

Vides pārskata uzdevums ir analizēt teritorijas plānojuma atbilstību izvirzītajiem starptautiskajiem, nacionālajiem un reģionālajiem vides aizsardzības politikas mērķiem un pamatnostādņēm, kritērijiem un spēkā esošiem normatīvajiem aktiem.

1.3. Teritorijas plānojuma saistība ar citiem plānošanas dokumentiem

Ciblas novada teritorijas plānojums 2013.-2025.gadam tiek izstrādāts laika posmā, kas Ciblas novadam ir izstrādāta un apstiprināta Ciblas novada attīstības programma 2012.-2018.gadam, kas ir vidēja termiņa attīstības plānošanas dokuments.

Attīstības programmas galvenais mērķis ir veidot pamatu Ciblas novada teritorijas ilgtspējīgai un līdzsvarotai attīstībai, t.i. uzlabot Ciblas novada iedzīvotāju dzīves kvalitāti, veidot līdzsvarotu novada teritorijas attīstību gan pilsētā, gan lauku teritorijā, sekmēt tā ekonomisko izaugsmi, sociālo stabilitāti un vides kvalitāti.

Attīstības programma sastāv no divām daļām un pielikumiem. Pirmajā daļā ir veikta novada pašreizējās situācijas un SVID analīze. Balstoties uz pašreizējās situācijas analīzes rezultātiem, otrajā daļā ir noformulēta novada attīstības vīzija, stratēģiskie mērķi un ilgtermiņa prioritātes. Izejot no ilgtermiņa prioritātēm, ir definētas vidējā termiņa prioritātes, rīcības virzieni un uzdevumi, Otrās sadaļas nobeigumā iekļauts Pārskats par sabiedrības līdzdalības pasākumiem un izstrādāta Attīstības programmas īstenošanas uzraudzības kārtība. Būtiskākie pielikumi ir Rīcības plāns un Investīciju plāns.

Rīcības plāns un Investīciju plāns ir sastādīti laika periodam no 2012. – 2018. gadam un veidoti kā Attīstības programmas pirmais un otrais pielikums, kas, ņemot vērā plānu izpildes progresu un kārtējam gadam apstiprināto pašvaldības budžetu, var tikt aktualizēti.

Izstrādājot Ciblas novada Attīstības programmu, tai tika piemērota stratēģiskās ietekmes uz vidi novērtējuma procedūra, kuras rezultātā izstrādāts Attīstības programmas Vides pārskats. Vides pārskata mērķi bija novērtēt esošo vides situāciju atbilstoši plānošanas dokumenta saturam un detalizācijas pakāpei, noteikt būtiskās iespējamās ietekmes uz vides kvalitāti un bioloģisko daudzveidību, kā arī sniegt rekomendācijas būtisku vides ietekmju mazināšanā.

Vides pārskata 8.nodaļā ir izvērtētas Attīstības programmā plānotās projektu aktivitātes, to ietekme uz vidi. Novērtējums veikts Attīstības programmas detalizācijas ietvaros, pieņemot, ka visi paredzētie projekti tiks īstenoti, kā arī ņemot vērā normatīvo aktu prasības.

Izvērtējot visus plānotos projektus, tiek secināts, ka projektiem ir pozitīva ietekme uz vidi, cilvēku veselību. Daži projekti īstermiņa atstās negatīvu ietekmi uz apkārtējo vidi, taču ilgtermiņā tie būs pozitīvi, attīstot un modernizējot transporta infrastruktūru, ūdenssaimniecību.

Lielākā daļa projektu dos tiešu vai netiešu pozitīvu ietekmi uz vidi, tās objektiem. Nevienam no projektiem neparedz būtiski pasliktināt vides kvalitāti.

Kopumā, īstenojot Ciblas novada Attīstības programmā ietvertos projektus, uzlabosies iedzīvotāju dzīves kvalitāte, labklājība un veselība.

Ciblas novadam ir izstrādāta Ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2030.gadam.

Ilgtspējīgas attīstības stratēģijā 2030.gadam ir definēti stratēģiskie mērķi un attīstības prioritātes.

Apdzīvojuma ziņā vēlamais novada attīstības scenārijs ir apbūves koncentrācija esošo ciemu robežās. Lielākās apdzīvotās vietas ir septiņi ciemi. Visas apdzīvotas vietas Ciblas novadā nosacīti iedalītas 3 kategorijās:

- 1) Novada nozīmes attīstības centrs – Blonti;
- 2) Vietējās nozīmes attīstības centrs – Pušmucova, Cibla, Zvirgzdene, Lucmuiža un Felicianova, Līdumnieki;
- 3) Pārējās apdzīvotās vietas – viensētas, viensētu grupas.

Ilgtspējīgas attīstības stratēģijā 2030.gadam ir noteiktas vadlīnijas dažādu teritoriju attīstībai.

Vides pārskatā ir iekļauta prasība - Īstenojot jebkuru projektu, ir jāievēro Ciblas novada teritorijas plānojuma prasības plānotajai (atļautajai) teritorijas izmantošanai un pirms konkrēto projektu īstenošanas, ir jāizvērtē to atbilstība likuma „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” 1. un 2. pielikumā noteiktajām darbībām, kurām jāveic ietekmes uz vidi novērtējums, t.sk., ietekmes uz vidi sākotnējais novērtējums.

2. Vides pārskata sagatavošanas procedūra

2.1. Vides pārskata mērķi, galvenie pamatprincipi un metodes

Ciblas novada Teritorijas plānojuma stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums ir process, kura mērķis ir uzlabot plānošanas dokumenta kvalitāti, sagatavojot vides pārskatu, vērtējot to iespējamās būtiskās ietekmes uz vidi un plānošanas procesā novērst vai mazināt dokumenta īstenošanas iespējamās negatīvās ietekmes uz apkārtējo vidi un tās kvalitāti, kā arī iesaistīt sabiedrību plānošanas procesā.

Vides pārskata mērķi ir novērtēt esošo vides situāciju atbilstoši plānošanas dokumenta saturam un detalizācijas pakāpei, noteikt būtiskās iespējamās ietekmes uz vides kvalitāti un bioloģisko daudzveidību, kā arī sniegt rekomendācijas būtisku vides ietekmju mazināšanā.

Galvenie pamatprincipi Vides pārskata sagatavošanā ir vides aspektu integrācija attīstības plānošanas dokumentos, alternatīvu izvērtēšana un procesa pārskatāmība.

Vides pārskata sagatavošanā izmantotās darba metodes:

- 1) Esošās situācijas analīze;
- 2) Konsultēšanās ar vides aizsardzības institūcijām;
- 3) Plānotās situācijas analīze;
- 4) Plānoto izmaiņu realizācijas ietekmes veida un būtiskuma novērtējums;
- 5) Sabiedrības viedokļa noskaidrošana.

Vides pārskats sagatavots atbilstoši likumam „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” (14.10.1998.), Ministru kabineta 23.03.2004. noteikumiem Nr. 157 „Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums”.

2.2. Vides pārskata sagatavošanas procedūra un iesaistītās institūcijas

Stratēģiskās ietekmes uz vidi novērtējuma Vides pārskats sagatavots, pamatojoties uz Vides pārraudzības valsts biroja 23.05.2011. lēmumu Nr. 38 „Par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras piemērošanu”. Izstrādājot Vides pārskatu, ņemta vērā valstī esošā likumdošana.

Pirms Vides pārskata sagatavošanas notika konsultācijas ar Rēzeknes reģionālo vides pārvaldi un Dabas aizsardzības pārvaldes Latgales reģionālo administrāciju par stratēģiskās ietekmes uz vidi novērtējuma nepieciešamību.

Vides pārskatā saturs veidots atbilstoši 23.03.2004. noteikumu Nr. 157 „Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums” 8. panta prasībām.

Vides pārskata izstrādē izmantoti šādi informācijas avoti:

- 1) Institūciju elektroniskās datu bāzes (www.meteo.lv; www.vgd.gov.lv u.c.);
- 2) Pašvaldības attīstības dokumenti (Ciblas novada attīstības programma 2012.-2018.gadam; Ilgtspējīga attīstības stratēģijas 2030.gadam 1. Redakcija, spēkā esošie Teritorijas plānojumi un Ciblas novada teritorijas plānojuma 2013.- 2025.gadam 1. redakcija).

Pēc lēmuma pieņemšanas par Teritorijas plānojuma un Vides pārskata 1.redakcijas nodošanu publiskai apspriešanai, abi dokumenti tika iesniegti Valsts vides dienesta Rēzeknes reģionālajai vides pārvaldei, Veselības inspekcijai, Latgales plānošanas reģionam un Dabas aizsardzības pārvaldei atzinuma saņemšanai.

2.3. Sabiedrības līdzdalība

Sabiedrības līdzdalības kārtību pašvaldības attīstības procesā nosaka Ministru kabineta 25.08.2009. noteikumi Nr.970 „Sabiedrības līdzdalības kārtība attīstības plānošanas procesā”. Noteikumi paredz sadarbības pārstāvju līdzdalību dažādos teritorijas plānojuma izstrādes posmos, piedaloties sabiedriskajās apspriedēs, iesaistoties darba grupās, vai arī teritorijas plānojuma izstrādes laikā par to paužot savu viedokli (mutvārdos, rakstiski).

Ciblas novada Teritorijas plānojuma 2013. – 2025.gadam 1.redakcijas publiskā apspriešana notiek vienlaicīgi ar Vides pārskata 1.redakcijas publisko apspriešanu no 2012.gada 23.maija līdz 2012.gada 9.jūlijam.

Paziņojumi par publisko apspriešanu tika publicēti laikrakstos: „Latvijas vēstnesis”, „Ludzas Zeme”, „Ciblas novada ziņās” un pašvaldības mājas lapā, kā arī ievietota informācija Vides pārraudzības valsts biroja mājas lapā. Publiskās apspriešanas laikā tiek rīkotas sabiedriskās apspriešanas sanāksmes.

Izstrādātā Ciblas novada teritorijas plānojuma 2013.-2025.gadam un Vides pārskata 1.redakcija tika iesniegta institūcijām atzinuma saņemšanai.

Institūciju nosacījumi un atzinumi, publikācijas presē, domes lēmumi, sabiedriskās apspriešanas materiāli un protokoli, kā arī pārējie ar izstrādes procesu saistītie dokumenti ir pieejami Ciblas novada Teritorijas plānojuma 2013.-2025.gadam sējumā – Pārskats par teritorijas plānojuma izstrādi.

3. Esošā vides stāvokļa apraksts

3.1. Ciblas novada vispārējs raksturojums

Ciblas novadu veido piecas teritoriāli administratīvās vienības: Blontu pagasts, Ciblas pagasts, Līdumnieku pagasts, Pušmucovas pagasts un Zvirgzdenes pagasts. Ciblas novads atrodas Latvijas austrumu daļā. Tas robežojas ziemeļos ar Kārsavas novadu, dienvidos – ar Ludzas novadu un rietumos – ar Rēzeknes novadu. Austrumos 37 kilometru garumā ir Latvijas valsts un Eiropas Savienības robeža ar Krievijas Federāciju.

3.1.att. Ciblas novada administratīvās vienības

Avots: SIA „Sustainable Advanced Solutions”, 21.04.2012.

Novada kopējā platība ir 510 km². Iedzīvotāju skaits pašvaldības teritorijā ir 3288 cilvēki¹. Vidējais iedzīvotāju blīvums ir 6,5 iedzīvotāji uz kvadrātkilometru. Ciblas novada administratīvais centrs ir Blontu ciems. Tas atrodas 280 km attālumā no Latvijas Republikas galvaspilsētas Rīgas, 135 km attālumā no Latgales lielākās pilsētas – Daugavpils. Tuvākā pilsēta ir Ludza – 10 km attālumā.

3.2. Piesārņojošo darbību atļaujas

Piesārņojums ir tāda tieša vai netieša emisijas ietekme uz vidi, kas var apdraudēt cilvēku veselību, nodarīt kaitējumu īpašumam, rada vai var radīt kaitējumu videi, tai skaitā ekosistēmām, traucēt dabas resursu izmantošanu vai citādi traucēt likumīgu vides izmantošanu. Piesārņojošas

¹ Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes dati, 01.02.2011.

darbības iedala A, B un C kategorijā, ņemot vērā piesārņojuma daudzumu un iedarbību vai risku, ko tas rada cilvēku veselībai un videi².

Ciblas novada teritorijā ir izsniegtas sešas B kategorijas piesārņojošās darbības atļaujas³.

Pušmucovas pamatskolai ir izsniegta B kategorijas atļauja sadedzināšanas iekārtu darbībai. Savukārt pārējās atļaujas ir izsniegtas ūdenssaimniecību darbībai novada ciemu teritorijā.

Ciblas novada teritorijā ir izsniegti deviņi C kategorijas piesārņojošās darbības apliecinājumi⁴.

3.1. tabula

C kategorijas piesārņojošās darbības apliecinājumi

N.p.k.	Iestāde	Darbības veids	Izsniegšanas datums
1.	Ciblas vidusskola	Sadedzināšanas iekārta	02.06.2003.
2.	Paju sabiedrība „Blonti”	Dzīvnieku novietne	14.11.2003.
3.	Ezersalas speciālā internātpamatskola	Divas sadedzināšanas iekārtas	13.11.2003.
4.	A/S „Ludzas mežrūpniecības saimniecība”	Sadedzināšanas iekārta, mehānisko transportlīdzekļu un lauksaimniecības tehnikas remontdarbnīca	15.03.2004.
5.	Z/s „Ēdelveiss”	Kokzāģētava	07.07.2004.
6.	Blontu pagasta padome	Sadedzināšanas iekārta	03.02.2005.
7.	SIA „Cirmas ezerkrasts”	Notekūdeņu attīrīšanas iekārtas	13.06.2006.
8.	Z/s „Lapegles”	Kokzāģētava	05.10.2006.
9.	Z/s „Mārupe”	Dzīvnieku novietne	04.11.2008.

Avots: Valsts vides dienesta Rēzeknes reģionālā vides pārvaldes informācija, 17.06.2011.

Ciblas novadā nav lielu ražošanas uzņēmumu, tādēļ nav izsniegta neviena A kategorijas atļauja. Arī B kategorijas atļaujas ir izsniegtas ūdenssaimniecības nodrošināšanai pagasta pārvaldēs, nevis ražošanas uzņēmumiem.

3.3. Atmosfēras gaisa kvalitāte

Saimnieciskās darbības rezultātā rodas dažādu vielu izmeši gaisā:

- 1) Stacionāro avotu izmeši, kas rodas no siltumapgādes procesa – no katlu mājām, rūpnīcām, lauksaimnieciskās darbības;
- 2) Mobilo avotu izmeši, kas rodas no autotransporta.

² 15.03.2001. likums "Par piesārņojumu" (stājies spēkā 01.07.2001.), ar grozījumiem

³ Valsts vides dienesta Rēzeknes reģionālā vides pārvaldes informācija, 17.06.2011.

⁴ Valsts vides dienesta Rēzeknes reģionālā vides pārvaldes informācija, 17.06.2011.

Stacionāro avotu emisijas

No piesārņojošām vielām procentuāli vislielāko piesārņojumu rada oglekļa oksīds, putekļi un cietās daļiņas. Oglekļa oksīds pārsvarā rodas ķīmiski nepilnīgā sadegšanas procesā katlu mājās, bet cietās daļiņas un putekļi – katlumājas pelnos.

Novadā ikgadēju pārskatu par emisijām un izlietoto kurināmā daudzumu sniedz Pušmucovas un Blontu pagasta pārvaldes par to pārziņā esošajām katlu mājām.

3.2. tabula

Katlu māju emisija

Piesārņojums, tonnās	2008. gads	2009. gads	2010. gads
NOx	1,4868	0,2435	0,2676
CO₂	134,9297	129,4587	126,797
CO	2,9178	1,1324	1,2903
Cietās daļiņas	1,1426	0,5608	0,6062
SO₂	0,0045	0,2892	0,2832

Avots: Latvijas vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centra datu bāze, 05.05.2011

Mobilo avotu emisijas

Lielāko piesārņojumu rada putekļu daļiņas un autotransporta izplūdes gāzes, kas satur slāpekļa oksīdus, oglekļa oksīdus, oglekļa dioksīdus, oglekļa monoksīdus, svīnu.

Ceļu klājums Ciblas novadā ir sekojošs:

- 1) Asfaltbetona segums – 1,8 %;
- 2) Grants segums – 37,9 %;
- 3) Grunts segums (bez seguma) – 60,3 %⁵.

Nozīmīgs mobilo avotu izmešu apjoms iespējams no valsts autoceļa A12 Jēkabpils – Rēzekne – Ludza – Krievijas robeža, kas iet gar novada robežu. Satiksmes intensitāte ir pāri pār 1000 automašīnas diennaktī, no kurām apmēram 45% ir kravas automašīnas. Diemžēl piesārņojuma apjoms šajā apvidū netiek pētīts, tādēļ informācijas, cik liels piesārņojums rodas, nav.

3.4. Virszemes ūdeņu kvalitāte

Pieci procenti Ciblas novada teritorijas aizņem ūdeņi. Lielākās no upēm ir Ludza (Ilža) un Zilupe, kas pieder Veļikajas baseinam, kā arī Rītupe, kas ir robežupe Ciblas un Rēzeknes novadam. Novadā atrodas 19 lielāki un mazāki ezeri vai to daļas. Pie virszemes ūdeņiem jāpieskaita arī mākslīgās ūdenstilpnes – Blontu dīķi 100 ha platībā un dzirnavezeri – Blazēviču, Zvirgzdenes, Felicianovas un Kubulovas.

Zilupe ir Veļikajas upes kreisā krasta pieteka, kopgarums - 94 km, iztek no purva uz ZR no Osvejas ezera, Baltkrievijas teritorijā. 21 km ir robežupe, 59 km tek pa Latvijas teritoriju. Baseina kopējā platība - 768,8 km², kritums 31 m, relatīvais -0,4 m/km, jo pārsvarā tek pa

⁵ Ciblas novada pašvaldības dati, 10.05.2011.

līdzenu, pārpurvotu apvidu Zilupes līdzenumā. Lielākās pietekas - Plusona, Podupe, Verbovka, Istra, Pudupe, Jučevas strauts, Kurjanka, Studenka, Pernovka un Robeža. Upē mīt līdakas, raudas, asari.

Zilupe ir oligosaproba, lēni tekoša potamāla upe uz kaļķa pamatnes. Veiktajās analīzēs skābeklis O₂ ir 7,5-7,8 mg/l, piesātinājums ap 70%, pH 7,4 -7,8, Seki disks 1,5 m. Kopējais aizaugums 35%. Dominējošie ūdensaugi - elodejas, bultenes, pavedienaļģes, lēpes, glīvenes, gar krastiem - niedres, kalmes. Zilupe pēc bioloģiskiem rādītājiem vērtējama kā vāji piesārņota, ar β-mezosaprobītāti 78% no upes kopgaruma.

Ludzas (Ilžas) upe iztek no Lielā Ludzas ezera A gala 132 m vjl., upes kopgarums - 155 km, 29 km Latvijā, kuros kritums - 42 m, posmā līdz Ciblai relatīvais kritums ir samērā liels - ap 3 m/km, jo upe, veidojot izteiktu ieleju, līkumo pa Rēzeknes pazeminājumu Latgales augstienes austrumu malā, plūst caur novada rietumdaļu 14 km garā posmā un veido dabisku ziemeļrietumu robežu ar Blontu pagastu 12 km garumā. Uz upes darbojas Felicianovas dzirnavas un divi HES - Felicianovā un vecajās Kubulovas dzirnavās (ārpus novada teritorijas). Lejpus Ciblas sākas mežains un purvainš apvidus, gar krastiem plašas palieņu pļavas un upe stipri meandrē, relatīvais kritums nepārsniedz 0,6 m/km. Ludzas upē ietek trīsdesmit mazas upītes, no kurām lielākās- Saltupīte, Codarānu upe, Djatlovka, Inņica, Ulovica.

Ludzas upe Latvijas teritorijā vērtēta kā ritrāla upe uz kaļķa pamatnes. Pie Felicianovas upi raksturo ķīmiskie rādītāji: O₂ 8,5 mg/l, BSP5 2,32 mg/l, pH 7,2 (ūdens ir vāji sārmais). Aizaugums ar niedrēm, kalmēm, glīvenēm, u.c. ūdensaugiem, neliels.

Virszemes ūdeņu kvalitāti ietekmē piesārņojošo vielu iekļūšana ūdenstilpnēs vai ūdenstecēs. Ūdens ekosistēmu degradāciju, izraisot eitrofikāciju, varētu veicināt slāpekļa un fosfora savienojumi, kas nonāk ūdens objektos no punktveida avotiem (notekūdeņi, kas tiek savākti no ciemu notekūdeņu attīrīšanas iekārtām) un no difūzajiem avotiem (notece no lauksaimniecības zemēm, viensētām, kas nav pieslēgtas kanalizācijas sistēmai utt.).

Saskaņā ar 12.03.2002. MK noteikumiem Nr. 118 „Noteikumi par virszemes un pazemes ūdeņu kvalitāti” Ludzas un Zilupes upes atbilst karpveidīgo upes statusam, līdz ar to upju ķīmiskajai un bioloģiskajai kvalitātei jāatbilst karpveidīgo zivju ūdeņu parametriem. Zilupē 2006.g. vērtēta prioritāro zivju ūdeņu kvalitātes atbilstība robežlielumiem, kas 2006.gadā novērtēta kā neatbilstoša, kā cēloni norādot paaugstinātu ūdens skābumu (zems pH) ziemas periodā.

Ūdens kvalitāti Ludzas upē raksturo:

- 1) labi skābekļa apstākļi un samērā maza organisko vielu koncentrācija;
- 2) samērā maza slāpekļa savienojumu koncentrācija;
- 3) samērā liela fosfora savienojumu koncentrācija, kas norāda uz piesārņojuma ietekmi;
- 4) potenciāli toksisko zilaļģu ziedēšana piesārņojuma ar fosfora ietekmē.

Ludzas upē ūdens kvalitāte neatbilst karpveidīgo zivju ūdeņiem izvirzītajām prasībām, jo normatīviem neatbilst izšķīdušā skābekļa, amonija slāpekļa un kopējā fosfora koncentrācija.

Kā galvenie piesārņojumu radošie faktori jāmin lauksaimniecība (lauksaimniecības platības veido 60,8% no sateces baseina platības) un pilsētu ietekme.

Augustā un septembrī Ludzas upē novērota intensīva potenciāli toksisko zilaļģu ziedēšana, kas izskaidrojams ar palielinātām fosfora koncentrācijām ūdenstilpnē. Potenciāli toksiskos zilaļģu masveida attīstības periodos ieteicams ierobežot peldēšanos, neizmantojot ūdeni mājlopu dzirdināšanai.

Pavasārī sugu sastāvā dominē trīsuļodu kāpuri, pieaudzis dēļu sugu un ūdens ēzelīšu skaits, kas liecina par antropogēnā piesārņojuma ietekmi.

2006. gadā Daugavas upju baseinu apgabalā monitorings veikts 22 upju un 26 ezeru ūdensobjektos, kopā 49 monitoringa stacijās, tai skaitā Ludzas upē (augšpus Čodarānu upei) un Zilupē (pie Latvijas – Krievijas robežas). Ludzas upē kvalitāte pēc sliktākā rādītāja novērtēta kā vidēja, Zilupes – kā laba.

Daugavas baseina apsaimniekošanas plāna izstrādes laikā tika noteikts esošais ūdensobjektu stāvoklis un izvirzīti mērķi.

3.3. tabula

Ūdensobjektu (ŪO) raksturojums

ŪO kods	ŪO nosaukums	Administratīvā teritorija	Platība, km ²	Kvalitāte/potenciāls
D514	Rītupe	Blontu pag., Pušmucovas pag.	76,02	2
D516	Ludza	Blontu pag., Līdumnieku pag.	59,71	2
D517	Ludza	Blontu pag., Ciblas pag., Līdumnieku pag., Pušmucovas pag., Zvirgzdenes pag.	200,25	3
D520 SP	Zilupe	Ciblas pag.	108,65	2
E234	Franapoles ez.	Zvirgzdenes pag.	0,71	2
E246	Zvirgzdenes ez.	Zvirgzdenes pag.	1,33	3
E248	Lielais Ludzas ezers	Ciblas pag., Zvirgzdenes pag.	39,12	5
E252	Pītelis	Līdumnieku pag.	3,58	2
E254	Kurjanovas ez.	Līdumnieku pag.	2,43	2
E254	Zilezers	Līdumnieku pag.	1,27	5

Avots: Daugavas baseina apgabala apsaimniekošanas plāns, 2009

Šajā 3.3. tabulā kvalitāte/potenciāls ir provizoriskā ekoloģiskā kvalitāte. Uz šo brīdi gandrīz visiem ūdensobjektiem ir laba kvalitāte, izņemot Cirmas ezeru, Zvirgzdenes ezeru un Ludzas upi, kur ūdens kvalitāte ir vidēja un Lielajā Ludzas ezerā kvalitāte ir ļoti slikta.

Upju ūdensobjektu ekoloģiskās kvalitātes monitoringa rezultāti

ŪO kods	Monitoringa postenis	Gads	ŪO tips	O ₂ , mg/l	BSP5, mg/l	NH ₄ , mg/l	Nkop, mg/l	Pkop, mg/l	Saprob.ind.	Vērtējums
									Šenona ind.	Ticamība
D520 SP	LV – RU robeža	2006	4	7.97	1.08	0.087	1.77	0.062	2.03	2
									1.77	1
D514	LV – RU robeža		6							2
										2
D516	LV – RU robeža	2007	4	9.23	2.79	0.034	1.66	0.063	1.78	2
									2.97	1
D517	Augšpus Čodorānu upes	2007	3	8.55	2.92	0.024	1.67	0.068	2.05	3
									2.93	2

Avots: Daugavas baseina apgabala apsaimniekošanas plāns, 2009

Ciblas novadā ezeru kvalitāte noteikta trijos novada ezeros – Franapoles ezerā, Lielajā Ludzas ezerā un Zilezerā.

Ezeru ūdensobjektu ekoloģiskās kvalitātes monitoringa rezultāti

ŪO kods	Monitoringa postenis	Gads	ŪO tips	Nkop, mg/l	Pkop, mg/l	Seki, m	Hlorofils a, mkg/l	Fitoplanktons	Vērtējums
									Ticamība
E234	Vidusdaļa	2007	1	1.07	0.017	1.3	2.0	0.54	2
									1
E248	Lielais Ludzas ez.	2006	5	1.85	0.085	1.5	66.4	20.56	5
									1
E258	Vidusdaļa	2007	5	1.07	0.055	0.7	64.9	38.6	5
									1

Avots: Daugavas baseina apgabala apsaimniekošanas plāns, 2009

Lielajā Ludzas ezerā un Zilezerā ir ļoti slikta ekoloģiskā kvalitāte.

Daugavas baseina apsaimniekošanas plānā tiek izvirzīti vides kvalitātes mērķi.

Vides kvalitātes mērķi un izņēmumi

ŪO kods	ŪO nosaukums	Kvalitāte/potenciāls	Risks	Kvalitātes mērķis	Izņēmumi
D514	Rītupe	2		2	
D516	Ludza	2	*	2	
D517	Ludza	3	*	2	
D520 SP	Zilupe	2		2	
E234	Franapoles ez.	2		2	
E246	Zvirgzdenes ez.	3		2	
E248	Lielais Ludzas ezers	5	*	4	2027.
E252	Pītelis	2		2	
E254	Kurjanovas ez.	2		2	
E254	Zilezers	5	*	4	2021.

Avots: Daugavas baseina apgabala apsaimniekošanas plāns, 2009

2011.gada 3.jūnijā stājās spēkā Ministru kabineta 31.05.2011. noteikumi Nr. 418 „Noteikumi par riska ūdensobjektiem”, kas nosaka virszemes ūdensobjektus, kuros pastāv risks nesasniegt Ūdens apsaimniekošanas likumā noteikto labu virszemes ūdeņu stāvokli minētajā likumā paredzētajā termiņā un izvirza prasības riska ūdensobjektu aizsardzībai. Ciblas novada riska ūdensobjekti ir Lielais Ludzas ezers un Zilezers.

Lielajā Ludzas ezerā kā būtiskākais riska cēlonis norādīts punktveida piesārņojums – notekūdeņos esošie biogēni. Abos šajos ezeros saimnieciskā darbība jāveido tā, lai samazinātu vai novērstu iespējamo negatīvo ietekmi uz ezeru un pakāpeniski uzlabotu to stāvokli, ievērojot normatīvo aktu prasības.

Ciblas novada teritorijā ir pieci publiskie ezeri – Kurjanovas ez., Lielais Ludzas ez., Pīteļa ez., Zilezers un Zvirgzdenes ezers, kā arī Ludzas upe ir publiskais ūdens visā tās garumā pa Ciblas novadu un posms pa Latvijas Republikas un Krievijas Federācijas robežu⁶. Zvejas tiesības valstij pieder divos novada ezeros- Franpoles ezerā un Rajevkas ezerā⁷.

Pie Ķirmas ezera atrodas Ķirmas pludmale, kas ir populāra peldvieta gan Ciblas, gan Ludzas, gan Rēzeknes novadu iedzīvotāju vidū. Tajā tiek piedāvāta laivu noma, volejbola laukumi, telšu vietas. Šobrīd peldvieta nav ieguvusi oficiālas peldvietas statusu, bet tuvākajā nākotnē ir plānots to noformēt.

3.5. Pazemes ūdeņu kvalitāte

Ciblas novads ir labi nodrošināts ar pazemes saldūdeņu resursiem. Jebkurā tā vietā, izmantojot artēzisko ūdens horizontus, var ierīkot ūdensgūtni ar jaudu līdz 1 – 3 tūkst.m³/dnn. Pirmie no zemes virsmas ūdens horizonti, kas satur ievērojamu saldūdeņu daudzumu, ir augšdevona Daugavas ($D_3 dg$) un apvienotais augšdevona Pļaviņu – Daugavas ($D_3 pl+dg$). To virsma ieguļ 9 - 60 m dziļumā. Artēziskie ūdeņi kopumā ir samēra labi aizsargāti no virszemes piesārņojuma, jo pirmskvartāra iežus klāj 3 – 20 m biezs ūdens mazcaurlaidīgo glaciģēno nogulumu slānis.

Pirmo, augšējo, pastāvīgo ūdens horizontu, kas izveidojies virs ūdensnecaurlaidīgā slāņa, sauc par gruntsūdeņiem. Zemes virskārtu novada teritorijā veido atšķirīgi pleistocēna un holocēna vecuma ieži. Gruntsūdens horizonts atšķirīgos nogulumos atrodas dažādā dziļumā un ir atšķirīgs. Tā kā virs gruntsūdeņiem nav ūdensnecaurlaidīga slāņa, to režīms atkarīgs no klimatiskajiem apstākļiem. Ūdens pieplūdi nosaka atmosfēras nokrišņi un virszemes ūdeņu infiltrācija. Gruntsūdeņus papildina arī citu horizontu ūdeņi, ja apakšējais ūdensnecaurlaidīgais slānis nav viendabīgs. Gruntsūdeņos izdala šādus ūdens horizontus:

Purvu ūdens horizonts. Kūdra satur lielu ūdens daudzumu, tās dabiskais mitrums mainās no 70 līdz 97 %. Gruntsūdens līmenis purvos atrodas 0,1 – 0,5 m dziļumā. Līmenim raksturīgas sezonas svārstības - zemākie līmeņi ir vasaras otrajā pusē. Purvu ūdens mineralizācija sasniedz 0,5 g/l. Šo ūdens horizontu praktiski neizmanto.

⁶ 28.01.1937. likums „Civillikums. Pielikumi”

⁷ MK 30.11.2009. noteikumi Nr. 1374 „Noteikumi par rūpnieciskās zvejas limitiem un to izmantošanas kārtību iekšējos ūdeņos”

Aluviālo nogulumu ūdens horizonts iegūļ 0,1 – 1,5 m lielā dziļumā, maksimālais tā biežums ir 2 – 3 m. Horizontu veido dažāda rupjuma smiltis ar organikas ieslēgumiem. Ūdens mineralizācija ir 0,4 g/l. Horizontu praktiski neizmanto.

Limnoglaciālo nogulumu ūdens horizontu veido smalkas smiltis un aleirīti, kurās sastop organikas starpkārtas. Horizonta biežums 2 – 4 m. Gruntsūdens līmenis iegūļ aptuveni 1 - 4 m dziļumā. Ūdens mineralizācija 0,2 – 0,4 g/l. Ūdens horizontu izmanto tikai individuālo māju ūdens apgādei.

Glacigēno nogulumu ūdens horizonts. Morēnas nogulumos gruntsūdens atrodas smilts - grants materiāla lēcās. Lēcu biežums mainās no 0,2 līdz vairākiem metriem. Ļoti mainīgs ir arī glacigēnos nogulumos ierīkoto aku debits, kas var svārstīties no 0,01 līdz 2 l/sek. Ūdens mineralizācija mainās no 0,1 līdz 0,8 g/l, bet vidēji 0,3 g/l. Šo ūdens horizontu izmanto individuālo māju ūdensapgādē, rokot akas. Glacigēnā smilšmāla un mālsmilts gruntsūdeņu resursi ir ļoti ierobežoti un tāpēc to izplatības teritorijā maza diametra sekļie urbumi nevar nodrošināt nepieciešamu ūdens daudzumu pat individuālām vajadzībām.

Gruntsūdeņi, sakarā ar nelielo aerācijas zonas biežumu, visā novada teritorijā nav aizsargāti no virszemes piesārņojuma. Jāatzīmē, ka gruntsūdeņu resursi ir niecīgi un tos var izmantot individuālo māju ūdensapgādei ierīkojot grodu akas.

Artēziskie ūdeņi ir izplatīti pirmskvartāra nogulumos. Tie aizpilda smilšaino nogulumu poras, kā arī karbonātisko iežu plaisas un kavernas. Pirmais no zemes virsmas ūdens horizontu komplekss, kas izplatīts visā Ciblas novadā un jebkurā tā vietā raksturojas ar ievērojamiem resursiem, ir *Pļaviņu – Daugavas ūdens horizontu komplekss*. Horizontu veido dolomītiskie ieži – dolomīti ar dolomītmerģeļa starpkārtām. Ūdensapgādei izmantojamais intervāls atrodas 48-76 m dziļumā. Eksploatācijas urbumu debiti – 1,0-1,4 l/sek., īpatnējie debiti – 0,2-3,9 l/sek.

Pie dzeramajiem pazemes ūdeņiem pieskaita pazemes saldūdeņus ar hlorīdu un sulfātu koncentrāciju zemāku par 250 mg/l, permanganāta oksidējamību zemāku par 5 mg O₂/l, neatkarīgi no dzelzs koncentrācijas. Tāds ir pazemes ūdens raksturojums, kura dabiskais sastāvs ir maksimāli tuvs Ministru kabineta 29.04.2003. noteikumos Nr. 235 “Dzeramā ūdens obligātās nekaitīguma un kvalitātes prasības, monitoringa un kontroles kārtība” izvirzītajām prasībām. Pazemes ūdeņus no piesārņošanas neaizsargātajiem gruntsūdeņiem atdala kvartāla nogulumu – smilšmāli un smilts-grants-olū nogulumu, kuru kopējais biežums ir 46-55 m, no tiem 38-41 m ir ūdens vāji caurlaidīgie merģeļa un māla slāņi ar kopējo biežumu līdz 1,6 m. Artēziskiem ūdeņiem, salīdzinot ar gruntsūdeņiem, ir raksturīga augstāka mineralizācija un cietība – visos horizontos attiecīgi vidēji tā ir ap 0,35 g/l un 7,5 mmol/l. Artēzisko saldūdeņu kvalitāte var neatbilst dzeramā ūdens prasībām tikai pēc dzelzs satura (norma 0,2 mg/l). Artēziskie ūdeņi, salīdzinot ar gruntsūdeņiem, ir daudz labāk aizsargāti un virszemes piesārņojuma pazīmes tajos sastopamas ļoti reti. Augsta dzelzs koncentrācija ūdenī ir tipiska problēma, kas neļauj izmantot to ūdensapgādē bez attīršanas. Tā ir maz atkarīga no ūdeni saturošiem iežiem un mainās plašā intervālā - 0,15 – 2,5 mg/l, visbiežāk 0,2 – 0,6 mg/l. Kopumā dzelzs satura problēmai ir vispārējs raksturs. Tā kā artēziskajos ūdeņos dzelzs pārsvarā sastopama divvērtīga jona formā, ūdens atdzelzošana ir veicama ar vienkāršu un lētu metožu palīdzību.

Pēc VĢD arhīva un urbuma pases datiem *Daugavas* horizonta statistiskais līmenis novada teritorijā ir 10-26 m no zemes virsmas (atkarībā no reljefa augstuma), pārsedzošo kvartāra nogulumu statistiskais līmenis – 2 m no zemes virsmas. Horizontu līmeņu starpība ir 8-24 m. Ūdens līmeņu pazeminājums Pļaviņu-Daugavas horizontā ir 0,35 – 4,2 m (atkarībā no urbumu debītiem).

3.7.tabula

Ciblas novada teritorijā esošo ūdensapgādes urbumu skaits

Administratīvā teritorija	Urbumu skaits	Darbojas	Rezervē	Likvidētie	Jātamponē	Statuss nav zināms
<i>Blontu pag.</i>	25	2	-	-	-	23
<i>Ciblas pag.</i>	23	7	8	1	5	2
<i>Līdumnieku pag.</i>	12	3	-	1	7	1
<i>Pušmucovas pag.</i>	19	1	-	-	-	18
<i>Zvirgzdenes pag.</i>	23	4	-	-	-	19
Kopā	102	17	8	2	12	63

Avots: LVĢMC Latvijas derīgo izrakstu atradņu reģistrs, 09.05.2011.

Novada ciemos viena no prioritārajām darbībām ir dzeramā ūdens kvalitātes nodrošināšana atbilstoši normatīvo aktu prasībām.

3.6. Notekūdeņu ietekme uz vidi

Novadā ikgadēju pārskatu par emisijām un notekūdeņu daudzumu sniedz Pušmucovas, Līdumnieku, Zvirgzdenes, Ciblas un Blontu pagasta pārvaldes. Centralizēta kanalizācijas sistēma izbūvēta Blontu, Ciblas, Pušmucovas, Felicianovas, Līdumnieku un Lucmuižas ciemos.

Blontu ciemā attīrīto notekūdeņu izlaide notiek meliorācijas grāvī, tālāk- Čodorānu upē. Privātajam sektoram kanalizācijas ūdeņi tiek izvesti ar asenizācijas mašīnu.

Ciblas ciemā kanalizācijas sistēma ir ar atdalītiem lietus un sadzīves kanalizācijas kolektoriem. Ir viena sūkņu stacija, kas novada notekūdeņus uz notekūdeņu attīrīšanas iekārtām. Notekūdeņu pēcattīrīšana notiek 4 bioloģiskajos dīķos, pēc tam tie ieplūst Ludzas upē. Problēma ir virknei Līvānu tipa māju, kuras nav pieslēgtas pie kopējās kanalizācijas sistēmas, tām ir lokālās savācejakas.

Felicianovas ciemā kanalizācijas sistēma ir ar atdalītiem lietus un sadzīves kanalizācijas ūdeņiem, ir 2 sūkņu stacijas, kas notekūdeņus novada uz notekūdeņu attīrīšanas iekārtām, attīrītie notekūdeņi ieplūst Ludzas upē.

Līdumnieku ciemā ir kopēja kanalizācijas sistēma gan lietus, gan sadzīves kanalizācijas ūdeņiem. Nav sūkņu staciju. Notekūdeņu attīrīšanas iekārtās attīrītie ūdeņi nonāk meliorācijas grāvī, kas pēc 5 km ietek Ludzas upē.

Pušmucovas ciemā notekūdeņi pa bezspiediena tīkliem pašteses gaitā nonāk notekūdeņu attīrīšanas iekārtās, tālāk bioloģiskajos dīžos un attīrīti ieplūst meliorācijas grāvi un pēc 4 km Rītupē.

Lucmuižas ciemā notekūdeņi pa bezspiediena kanalizācijas tīkliem nonāk notekūdeņu attīrīšanas iekārtās. Bioloģiskās attīrīšanas iekārtas notekūdeņus novada nosēddīžos, kas ir ierīkoti smilšainās augsnēs, notiek dabīga filtrācija un tikai neliela daļa ietek meliorācijas grāvi, Lielajā Ludzas ezerā praktiski noplūdes nav.

Apdzīvotajā vietā – Ezersala notekūdeņi no dzīvojamajām mājām caur nosēdakām pa 100 m garu grāvi ieplūst Franapoles ezerā. No speciālās internātskolas notekūdeņi uzkrājas 6 nosēdvertnēs, kas pēc 150 m ieplūst Franapoles ezerā. Pēdējā laikā vairāk tiek praktizēta nosēdvertņu izsūkšana un satura nogādāšana Ludzas attīrīšanas iekārtās. Ir paredzēts būvēt notekūdeņu attīrīšanas iekārtas.

Pārējā novada teritorijā atsevišķām dzīvojamām mājām un saimniecībām uzbūvētas notekūdeņu krājbedres, bet lielākoties skrajciemu un viensētu dzīvojamām mājām nav nekādu kanalizācijas sistēmu.

3.8.tabula

Notekūdeņu daudzums

Administratīvā teritorija	2009.	2010.
Blontu pag.	8,654	9,977
Ciblas pag.	39,562	39,085
Līdumnieku pag.	–	2,535
Pušmucovas pag.	29,234	20,997
Zvirgzdenes pag.	17,741	17,71
Kopā:	95,191	90,122

Avots: Latvijas vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centra datu bāze, 05.05.2011

Visvairāk notekūdeņu rodas Ciblas ciemā un Pušmucovas ciemā, jo šeit klāt pie iedzīvotāju novadītā notekūdeņu daudzuma tiek pieskaitīti arī skolu radītie notekūdeņi.

3.9.tabula

Emisiju daudzums no notekūdeņu attīrīšanas iekārtām

Gads	Suspendētā viela*	BSP ₅	ĶSP ₅	P _{kop.}	N _{kop.}
2009	3,2461/1,3735	10,0745/1,9064	16,12/7,2388	0,2389	1,6019
2010	43,2767/1,1935	15,3186/0,8666	46,7912/4,8767	0,2204	1,20735

* piesārņojuma slodze gadā/tonnas gadā

Avots: Latvijas vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centra datu bāze, 05.05.2011

Notekūdeņu attīrīšanas iekārtu radītās dūņas tiek izmantotas lauksaimniecībā vai arī uzglabātas. Nākotnē ir jādomā par dūņu plašāku izmantošanu.

3.7. Atkritumu ietekme uz vidi

Atkritumu apsaimniekošanu valstī reglamentē 28.10.2010. „Atkritumu apsaimniekošanas likums”, no likuma izrietošie Ministru kabineta noteikumi, ES direktīvas un Bāzeles konvencija.

20

Līdz 2008.gadam visi sadzīves atkritumi no novada pagastiem tika nogādāti uz Zvirgzdenes pagasta izgāztuvi. 2008. gadā tā ir slēgta un 2010.gadā rekultivēta. Šobrīd atkritumi tiek nogādāti SIA "Austrumlatgales atkritumu apsaimniekošanas sabiedrības" poligonā Rēzeknes novada Ozolnieku pagasta Križevniekos.

Blontu un Pušmucovas pagastā atkritumus savāc un izved SIA "Marss". Konteineri ir uzstādīti blīvi apdzīvotās vietās, bet neaptver viensētu teritorijas, lai gan daudzi iedzīvotāji paši slēdz līgumus par konteineru uzstādīšanu un atkritumu izvešanu. Ciblas un Līdumnieku pagastā atkritumus savāc un izved SIA "Hoetika". Ir uzstādīti konteineri atkritumu savākšanai. Zvirgzdenes pagastā atkritumus savāc un izved SIA „Ludzas apsaimniekotājs”.

Novadā notiek jaunu saistošo noteikumu izstrāde par atkritumu apsaimniekošanu. Paredzēts, ka novada teritorijā tiks noteikta viena atkritumu apsaimniekošanas zona, līdz ar to pēc saistošo noteikumu stāšanās spēkā, tiks rīkots iepirkums un tiks noteikts viens atkritumu apsaimniekotājs visā novada teritorijā.

Tuvākajā nākotnē jāparedz izbūvēt ierobežotus laukumus sadzīves atkritumu konteineru novietošanai, jāuzsāk atkritumu šķirošana, jāizveido atkritumu savācējtransporta maršruti, kas apkalpotu viensētas.

3.10.tabula

Atkritumu daudzums Ciblas novadā, tonnas gadā

Administratīvā teritorija	2008.		2009.		2010.	
	Sadzīves	Bīstamie	Sadzīves	Bīstamie	Sadzīves	Bīstamie
Blontu pag.	130,70	–	36,18	0,104	37,566	0,0496
Ciblas pag.	252,9	–	271,0	–	147,6	–
Pušmucovas pag.	44,3232	13,5758	44,3232	10,0628	44,3232	9,236
Zvirgzdenes pag.	–	–	65,6010	–	50,5476	–
Kopā	427,9232	13,5758	417,1042	10,1668	280,0368	9,2856

Avots: Latvijas vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centra datu bāze, 05.05.2011

Ciblas novadā nav uzņēmumu un iestāžu, kuru darbības rezultātā rastos ievērojams daudzums rūpniecisko un bīstamo atkritumu. Raksturīgākie atkritumi ir no remontdarbnīcām: izstrādātās eļļas, filtru materiāli, riepas, absorbenti, šķīdinātāji. Celtniecības procesā rodas būvgruži, kas satur bīstamās vielas. Medicīnas iestādēs: šļirces, pārsienamais materiāls, medikamenti. Mājsaimniecībā: svina akumulatori, luminiscentās lampas, baterijas. Bīstamos atkritumus nodot organizācijām, kas saņēmušas atļauju šāda veida atkritumu apsaimniekošanai. Tuvākais bīstamo atkritumu apsaimniekotājs ir SIA "Ludzas apsaimniekotājs", ar ko novada pašvaldība ir noslēgusi līgumu.

Novada teritorijā ir aizliegts apglabāt dzīvnieku izcelsmes atkritumproduktus. SIA "Reneta" ir tiesīga tos savākt, transportēt un iznīcināt un SIA "Ekovide" ir tiesīga tos savākt un pārstrādāt.

3.8. Potenciāli piesārņotās vietas

Atbilstoši likumam „Par piesārņojumu” Latvijas Vides, Ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs apkopo ziņas par piesārņotām un potenciāli piesārņotām vietām valstī Piesārņoto un

21

potenciāli piesārņoto vietu informācijas sistēmā. Ciblas novada teritorijā reģistrētas 10 potenciāli piesārņotās vietas.

3.11.tabula

Potenciāli piesārņotas vietas Ciblas novadā

Administratīvā teritorija	Vietas nosaukums	Reģ. numurs	Darbības laiks	PPV kategorija
Ciblas pag.	Plastmasas pārstrādes rūpnīca	68488/2967	13 gadi (kopš 1991.gada)	2. Potenciāli piesārņota vieta
Līdumnieku pag.	Atkritumu izgāztuve	68668/296	1993.-2002.	2. Potenciāli piesārņota vieta
Pušmucovas pag.	Degvielas uzpildes vieta Pušmucovā	68908/2944	30-50 gadi	2. Potenciāli piesārņota vieta
Pušmucovas pag.	Ķīmikāliju glabātuve Pušmucovā	68908/2943	10-30 gadi	2. Potenciāli piesārņota vieta
Pušmucovas pag.	Pušmucovas darbnīcas	68908/2945	30-50 gadi	2. Potenciāli piesārņota vieta
Zvirgzdenes pag.	Z/s „Lapegles – 2” kokzāģētava	68988/4539	-	2. Potenciāli piesārņota vieta
Zvirgzdenes pag.	Kušnerovas DUS	68988/2959	10 gadi (1982-1992)	2. Potenciāli piesārņota vieta
Zvirgzdenes pag.	Lucmuižas DUS	68988/2958	30 gadi (1962-1992)	2. Potenciāli piesārņota vieta
Zvirgzdenes pag.	Zvirgzdenes dzīvnieku kapsēta	68988/2957	12 gadi (1980-1992)	2. Potenciāli piesārņota vieta
Zvirgzdenes pag.	Zvirgzdenes atkritumu izgāztuve	68988/2956	15 gadi (1989-2004)	2. Potenciāli piesārņota vieta

Avots: Latvijas vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centra datu bāze, 05.05.2011

Ciblas novada teritorijā kā potenciāli piesārņotas vietas skaitās arī rekultivētās atkritumu izgāztuves – Līdumnieku pagastā un Zvirgzdenes pagastā. Taču tā kā tās ir rekultivētas, tad pašvaldība gatavo vēstuli LVĢMC ar lūgumu izslēgt šīs vietas no PPV saraksta.

Plānojot saimniecisko darbību piesārņoto vietu teritorijās, jāveic augsnes un gruntsūdeņu analīzi un jānovērš piesārņojums pirms darbības uzsākšanas.

3.9. Ģeotehniskie procesi un derīgie izrakteņi

Ciblas novada teritorijā no mūsdienu ģeoloģiskajiem procesiem izplatīta upju erozija un pārpurvošanās.

Upju erozija – saistīta ar gultnes procesiem. Ludzas upei un mazajām upītēm raksturīgi sānu erozijas procesi. Sānu erozija pastiprinās palu laikā un lietavu periodā paaugstinoties ūdens līmenim upē un palielinoties straumes ātrumam. Ūdens plūsmu rezultātā tiek izskaloti krasti upes līkumos. Gultnes erozijas rezultātā izlīdzinās upes garenprofils. Felicianovas ūdenskrātuves krastos notiek tās krastu izlīdzināšanās procesi, ko izraisa ūdens līmeņa svārstības ūdenskrātuvē.

Pārpurvošanās – viens no mūsdienu ģeoloģiskajiem procesiem, kas norit salīdzinoši intensīvi, jo tam ir labvēlīgi apstākļi. Pie labvēlīgiem apstākļiem jāpieskaita līdzenais reljefs, vāji caurlaidīgi nogulumi, nelabvēlīgi noteces apstākļi un maza nosusinātības pakāpe. Pārpurvošanās procesu rezultātā turpinās purvu augšana gan horizontāli, gan vertikāli. Pārpurvotajās teritorijās, kur ierīkoti nosusināšanas grāvji, purvu attīstības procesi ir stipri ierobežoti. Ja grāvji tiek aizdambēti, pārpurvošanās procesi atjaunojas.

Ciblas novada teritorijā derīgo izrakteņu atradņu meklēšanas un izpētes darbi veikti dažādos laika periodos. Te ir konstatētas – smilts, smilts – grants, saldūdens kaļķieža, kūdras, sapropeļa un dolomīta iegulas. Atradnēm ir svarīga loma tautsaimnieciskajā attīstībā. Jāatzīmē, ka neviena no atradnēm nav valsts nozīmes.

Ciblas novadā ir konstatēta viena dolomīta iegula. Dolomīta prognozēto resursu laukums “Degļeva”, kura daļa iesniedzas Blontu, Pušmucovas, Līdumnieku pagastu teritorijās ir perspektīvs ģeoloģiskās izpētes veikšanai, lai apzinātu jaunas dolomīta atradnes.

Ciblas novadā atrodas 2 saldūdens kaļķieža atradnes- Šelupinka un Zilezers, ar kopējo krāju 372,55 m³. Neviena no šīm atradnēm netiek izmantotas.

Būtiskākās no derīgo izrakteņu atradnēm ir smilts, smilts- grants atradnes. Kopā novadā ir 15 smilts – grants atradnes. Lielākā ir Kazenieki atradne Pušmucovas pagastā, kuras platība ir 29,4 ha. Šobrīd daļēji izstrādāta tiek Kazenieku atradne, pārējās atradnes netiek izmantotas.

Novada teritorijā apzinātas 101 kūdras atradnes vai to daļas. Pirmie kūdras atradņu pētījumi uzsākti jau 20.gadsimta 20-jos gados. Sistemātiskie pētījumi bijušajā Ludzas rajonā notika 1989.gadā. Uz šo brīdi nenotiek rūpnieciskā ieguve nevienā no Ciblas novada kūdras atradnēm.

Ciblas novadā ir konstatētas 6 sapropeļa atradnes. Visu atradņu sapropeļa krājumi aprēķināti atbilstoši P kategorijai, lai noteiktu to krāju, ir jāveic papildus izpētes. Sapropeļi piemērots gan augsnes mēslošanai, gan dziedniecības dūņām, gan lopbarības piedevām. Lai uzsāktu sapropeļa atradņu izmantošanu, nepieciešams veikt papildu izpētes darbus.

3.10. Meži un purvi

Ievērojot ilgtspējīgas attīstības principus un rūpējoties par bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu, mainījusies attieksme pret purviem, apzināta to svarīgā loma klimata regulēšanā un ūdensrežīma uzturēšanā, ekosistēmas dabīgās struktūras saglabāšanā. Ciblas novadā ir daudz mitru, pārpurvotu teritoriju, tomēr to izvietojums novada teritorijā nav vienmērīgs. Kopējā purvu kā zemes lietošanas veida teritorija ir 5775.697 ha⁸.

Pušmucovas un Ciblas pagastos nav nevienas teritorijas, kas būtu klasificējama kā purvs.

Zvirgzdenes pagastā ir viens purvs – Guļbinkas purvs, kas īpaši aizsargājama dabas teritorija (skat. 3.11.nodaļu).

Lielākie purvi Blontu pagastā ir Degļovas purvs, Trukšānu purvs un Kreiču purvs. Degļovas purvs ir apmēram 95 ha liels, Trukšānu purvs ir apmēram 25 ha liels. Kreiču purva

⁸ Valsts zemes dienesta dati, 16.06.2011.

teritorijā ir izveidots liegums (skat. 3.11. nodaļu). Kreiču purva kopējā platība ir 2273 ha, no kuriem apmēram 1750 ha ir Blontu pagasta teritorijā, pārējā teritorija iestiepjas Goliševas pagastā (Kārsavas novads).

Visvairāk purvainu vietu un purvu ir Līdumnieku pagastā – lielākie no tiem ir Kļešniku, Gulbju un Platpirovas purvi, kas visi ir īpaši aizsargājami dabas liegumi (skat. 3.11. nodaļu), kā arī Spirku purvs ar platību 737 ha, Jasku purvs – 664 ha, Krivandas purvs – 1258 ha un Cjapku purvs – 1061 ha. Spirku purvs ir augstais purvs, Jasku purvs ir jauktā tipa purvs, Krivandas un Cjapku purvi ir zemie purvi.

Ciblas novadā kopējā mežu platība ir 18997,1811⁹ ha, no kuriem 14534,5 ha ir AS „Latvijas valsts meži” apsaimniekošanā esošās zemes. Kopumā mežu teritorijas aizņem 37 % no novada teritorijas. Visvairāk mežu teritoriju ir Līdumnieku pagastā.

3.12.tabula

Mežaudžu sadalījums vecuma grupās

Administratīvā teritorija	Jaunaudze		Vidēja vecuma audze		Briestaudze		Pieaugusi audze		Pāraugusi audze	
	Platība, ha	Krāja, m ³	Platība, ha	Krāja, m ³	Platība, ha	Krāja, m ³	Platība, ha	Krāja, m ³	Platība, ha	Krāja, m ³
Blontu pagasts	526,5	28942	1417,6	298149	626,87	159352	616,23	157210	163,0	35731
Ciblas pagasts	847,02	38059	1212,9	248931	472,93	118120	517,5	121542	232,6	49098
Līdumnieku pagasts	1383,3	67200	3038,15	588932	1380,8	349263	852,57	199852	323,6	82454
Pušmucovas pagasts	910,35	34006	831,4	180905	314,2	83732	264,8	79673	179,23	47633
Zvirgzdenes pagasts	618,23	30657	759,97	163970	432,5	109231	345,66	87002	310,7	61397
Kopā	4285,4	198864	7260,02	1480887	3227,3	819698	2596,76	645279	1209,13	276313

Avots: Valsts meža dienests Austrumlatgales virsmežniecība, 03.03.2011.

Vislielākās platības aizņem vidēja vecuma audzes, daudz ir arī jaunaudžu, jo aktīvi notiek lauksaimniecības zemju transformācija mežu zemēs un zemju apmežošana.

Dominējošās koku sugas novadā ir bērzs, priede un egle. Bērza meži aizņem 8423,97 ha lielu platību, ar kopēju krāju 1506155 m³. Priedes meži ir 3326,85 ha platībā, ar krāju – 783308 m³ un egles meži aizņem 2678,1 ha platību ar kopējo krāju 402027 m³. Salīdzinoši daudz ir arī melnalkšņa, baltalkšņa un apses mežu, kuru katras sugas platība ir lielāka par tūkstoš hektāriem. Sīkāks raksturojums koku sugu sadalījumā sniegts 1.pielikumā.

3.11. Lauksaimniecības teritorijas

Lauksaimniecības zemes novadā kopumā aizņem 20152,7 ha, kas ir apmēram 40 %, no kuriem lielākās platības ir Zvirgzdenes pagastā – 4767,4 ha. Pušmucovas pagastā lauksaimniecības zemes aizņem 3852,9 ha, Līdumnieku pagastā – 3989,6 ha, Ciblas pagastā – 3860,5 ha un Blontu pagastā – 3682,3 ha.

⁹ Valsts zemes dienesta dati, 16.06.2011

No lauksaimniecības zemēm vislielākās platības kopumā aizņem aramzeme, vairāk kā 67 %. Ganības aizņem apmēram 21 %, pļavas apmēram 11% un pavisam nedaudz, tikai nepilns 1 % - augļu dārzi.

Visvērtīgākās zemes ir Zvirgzdenes pagastā, kur vidējais zemju novērtējums ballēs ir 32 balles, Pušmucovas pagastā – 29 balles, Blontu, Līdumnieku un Ciblas pagastos pagastā – 26 balles. Savukārt visvairāk meliorēto zemju procentuāli ir Blontu pagastā – 62,8 %, Pušmucovas, Ciblas un Līdumnieku pagastos – apmēram 55 % un Zvirgzdenes pagastā- tikai 37 %.

Lauksaimniecības teritorijas ir svarīgs resurss novada attīstībā. Ciblas novada attīstības programmā 2012.-2018.gadam kā galvenā no pašvaldībā dominējošām nozarēm minēta lauksaimniecība. Ir likts liels uzsvars uz lauksaimniecības attīstību un pastāvēšanu. Lai varētu notikt lauksaimnieciskā ražošana, svarīgi ir saglabāt labas, auglīgas un meliorētas lauksaimniecības teritorijas.

Tādēļ Teritorijas plānojumā ir noteiktas novada nozīmes lauku zemes, kuras drīkst izmantot tikai lauksaimniecībai. Novada nozīmes lauku zemes ir meliorētās lauksaimniecības platības ar vienlaidus vismaz 10 ha lielu platību, kuru vidējais novērtējums ballēs ir augstāks par 25 ballēm, kuras šobrīd tiek izmantotas lauksaimnieciskās produkcijas ražošanai. Šīs zemes ir aizliegtas apmežot.

3.12. Kultūrvēsturiskie objekti un teritorijas

Valsts aizsargājamie kultūras pieminekļi ir konkrētas kultūrvēsturiski nozīmīgas teritorijas un atsevišķi objekti, kuriem ar likumu ir noteikts izmantošanas, saglabāšanas un aizsardzības statuss. Kultūras pieminekļu aizsardzību nosaka likums „Par kultūras pieminekļu aizsardzību” un no tā izrietošie normatīvie akti.

Ciblas novada teritorijā atrodas kultūras pieminekļi – objekti, kas iekļauti spēkā esošajā valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu sarakstā. Sarakstā iekļauti 25 novadā esošie pieminekļi – 21 valsts nozīmes un 4 vietējās nozīmes. Starp tiem: 16 arheoloģijas pieminekļi, 1 arhitektūras pieminekļis un 8 mākslas pieminekļi, kuri atrodas nekustamajos objektos. (3.pielikums)

Novadā ir vietējas nozīmes kultūrvēsturiskie pieminekļi. Tie ir dažādi obeliski, krucifiksi, piemiņas vietas, kultūrvēsturiskas apbūves u.tml. (4.pielikums)

3.13. Aizsargājamās dabas teritorijas

Ciblas novada teritorijā atrodas vairākas īpaši aizsargājamās dabas teritorijas. To kopējā platība ir 8352,8 ha jeb 16,41 % no novada teritorijas, kas ir salīdzinoši liela novada teritorija.

Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas ir dabas parks Kurjanovas ezers, dabas liegumi – Gulbinkas purvs, Gulbju un Platpirovas purvs, Klešniku purvs, Kreiču purvs un Zvirgzdenes ezera salas, dabas pieminekļis – Seimaņu akmens, dendroloģiskais stādījums - Ozupienes parks un trīs dižkoki.

Dabas parks Kurjanovas ezers (Natura 2000 teritorija) - aizsardzībā kopš 2004.gada, platība 263 ha. Dabas parks atrodas Ciblas novada Līdumnieku pagastā. Viens no nedaudziem Latvijas ezeriem, kurā sastopams liels īpaši aizsargājamo biotopu un augu sugu skaits. Vienīgais

zināmais ezers Latvijā, kur vienā un ezerā konstatētas divas ļoti retas najādu sugas. Ezeram ir mazs sateces baseins un galvenais apdraudējums ir saimnieciskā darbība pamatbaseinā (rekreācijai paredzētu objektu būvniecība, kailcirtes u.c.). Ezera ekosistēmas stabilitāti nosaka hāru audžu vitalitāte, tāpēc nepieciešams nodrošināties pret iespējamām ietekmēm, kas varētu apdraudēt hāras.

Dabas liegums Gulbinkas purvs (Natura 2000 teritorija) - platība – 112 ha. 1977.gadā šeit tika izveidots purva liegums. Liegums aizņem daļu augstā Zvirgzdenes purva un meliorētās, aizaugošas pļavas. Pļavās un purvā liela augu dažādība, ligzdo reti un aizsargājami putni.

Dabas liegums Gulbju un Platpirovas purvs (Natura 2000 teritorija) - aizsardzībā kopš 1977.gada, platība 1724 ha. Dabas liegums iestiepjas Ciblas novada Līdumnieku pagastā. Teritorija ietver divus purvus un distrofo Lebedinecu ezeru. Izcili austrumu tipa augstie purvi ar ārkausa kasandru *Chamaedaphne calyculata*. Daļu teritorijas aizņem pārejas purvi un slīkņšas, purvaini meži, kā arī boreālie meži uz purva minerālsalām. Sastopams rets bērzu hibrīds *Batula nana*, *Betula pubescens*. Purva klajākā daļa (DR) ar balto baltmeldru *Rhynchospora alba* ieplakām, bet lielākā purva daļa apaugusi ar līdz 2 m augstām priedītēm. Apdraudošie faktori - neliela teritorijas apkārtnē esošu vecu meliorācijas grāvju un Robežupes taisnošanas ietekme, no liela ogotāju pieplūduma pasargā pierobežas režīms.

Dabas liegums Klešniku purvs (Natura 2000 teritorija) - aizsardzībā kopš 1977.gada, platība 1987 ha. Dabas liegums iestiepjas Ciblas novada Līdumnieku pagastā. Izcilas nozīmes austrumu tipa augstais purvs ar pundurbērzu *Betula nana*. Purvaini meži un distrofs ezers - Piteļa ezers. Vietām plašs atklāts purvs, kas īpaši piemērots ligzdojošiem bridējputniem. Liela ligzdojošo putnu daudzveidība, skaitliski nozīmīgas populācijas. Apdraudošie faktori - nosusināšana liegumam pieguļošajās teritorijās (arī Krievijas Federācijas pusē), makšķerēšana Piteļa ezerā, kas traucē atsevišķu putnu sugu ligzdošanu.

Dabas liegums Kreiču purvs (Natura 2000 teritorija) - dabas liegums dibināts 1999. gadā, tā kopējā platība ir 2273 ha. Dabas liegums iestiepjas Ciblas novada Blontu pagastā un Kārsavas novada Goliševas pagastā. Šis dabas liegums ir plašs austrumu tipa augstais purvs ar ciņu - lāmu kompleksiem, distrofu ezeru un minerālsalām. Nozīmīga augstā purva, pārejas purva, distrofa ezera un purvainu mežu aizsardzības teritorija. Teritorijas rietumu daļa piemērota dzeņiem. Lielākā teritorijas vērtība ir lielā ligzdojošo un caurceļojošo putnu sugu daudzveidība, ko lielākoties piesaista teritorijā esošie zivju dīķi (atrodas pagastā). Migrāciju laikā dīķos pulcējas ziemeļu gulbji, pīles, ķīvītes, mērkaziņas, tārtiņi, zosis, dzērves u.c. Lieguma teritorijā ligzdo vairākas Sarkanajā grāmatā ierakstītas putnu sugas, piemēram, dzeltenais tārtiņš.

Dabas liegums Zvirgzdenes ezera salas (Natura 2000 teritorija) - platība – 5 ha. Salas jau no 1925. gada ir dabas piemineklis, bet 1977.gadā šeit tika izveidots dabas liegums. Teritorija veidota ļoti vērtīgu platlapju mežu uz salām aizsardzībai (Ozolu sala un Liepu sala), īpaša nozīme ozolu mežiem. Bagātīgs augu sugu sastāvs: Liepu salā 109 sugas, Ozolu salā - 103 sugas. 2002. gadā uz salām konstatēta jauna, Latvijā ļoti retas grīšļu sugas - matainā grīšļa - atradne.

Seimaņu akmens – ģeoloģiskais un ģeomorfoloģiskais dabas piemineklis, aizsardzībā kopš 2001.gada. Atrodas 400 m dienvidos no saimniecības „Seimaņi” mājām, lauka malā pie

ceļa, Līdumnieku pagastā. Akmens 1,9 m augsts, 9,5 m garš, 5,6 m plats, apkārtmērs 23,6 m, tilpums 50 m³. Granītgneiss. Ieaudzis zālē. Viens no lielākajiem Latvijas dižakmeņiem, turklāt lielākā daļa atrodas zemē. Akmenim neregulāra forma, tas stipri saplaisājis, rupjgraudains. Domājams, ka uz akmens senatnē dedzināti uguns kuri.

Ozupienes parks – aizsargājami dendroloģiskie stādījumi, aizsardzībā kopš 2001.gada, platība – 1,7 ha. Atrodas Ciblas pagastā pie apdzīvotas vietas - Ozupiene.

Ciblas novada teritorijā ir reģistrēti trīs dižkoki.

3.13.tabula

Ciblas novada dižkoki

ID	Suga	Atrašanās vieta	Apkārtmērs	Augstums
604	Parastais ozols (<i>Quercus robur</i> L.)	Ozupienes parks, 30 m D no bibliotēkas	5,12 m	26 m
605	Parastais ozols (<i>Quercus robur</i> L.)	Ozupienes parks, 20 m A no diķa	4,52 m	27 m
606	Parastais ozols (<i>Quercus robur</i> L.)	Ozupienes parks, 50 m A no dzīv. ēkas	4,09 m	27 m

Avots: LVGMC datu bāze, 23.03.2011.

Nevienam no Ciblas novada teritorijā esošajiem dabas liegumiem un dabas parkiem šobrīd nav izstrādāts dabas aizsardzības plāns un nav izstrādāti individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi¹⁰. Īpaši aizsargājamās dabas teritorijās spēkā ir Ministru kabineta 16.03.2010. noteikumi Nr.264 "Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi", kas reglamentē teritoriju izmantošanu.

Ciblas novadā atbilstoši 30.01.2001. noteikumiem Nr. 45 „Mikroliegumu izveidošanas, aizsardzības un apsaimniekošanas noteikumi” ir izveidoti astoņi mikroliegumi.

3.14. Izmaiņas, ja plānošanas dokuments netiktu īstenots

Teritorijas plānojums ir pašvaldības ilgtspējīgas attīstības pamatdokuments, kurā uzrādīta pašvaldības teritorijas pašreizējā izmantošana, atļautā izmantošana nākotnē, kā arī izmantošanas aprobežojumi ar ilgtermiņa perspektīvu uz 12 gadiem.

Pašvaldības teritorijas plānojums un tajā izvirzītie nosacījumi ir aktuāli saistošie noteikumi iedzīvotāju un uzņēmēju saimnieciskajai darbībai pašvaldības teritorijā. Teritorijas plānojuma izstrāde iedzīvotājiem un uzņēmējiem atvieglo iespējas veikt saimniecisko darbību atbilstoši noteiktajām likumdošanas prasībām, neanalizējot lielu daudzumu normatīvo aktu. Plānojuma neesamība neizbēgami novestu pie likumdošanas pārkāpumiem vides aizsardzībā, aizsargjoslu un servitūtu izmantošanā, dabas resursu ieguvē un citās valsts un pašvaldības pārraudzībā esošās jomās. Likumdošanas prasību ievērošana prasītu vairāk pūļu un resursu no iedzīvotāju un uzņēmēju puses, it īpaši, uzsākot jaunu vai paplašinot esošo saimniecisko darbību.

Neizstrādājot vai neieviešot Ciblas novadā teritorijas plānojumu, var nākotnē prognozēt zināmu anarhiju pašvaldības teritorijas turpmākajā apbūvē un apsaimniekošanā. Tas savukārt

¹⁰ Dabas aizsardzības pārvaldes mājas lapa – www.daba.gov.lv, 23.03.2011.

ievērojami apgrūtinātu atbilstošas infrastruktūras izveidi pilsētā, ciemos un apbūves teritorijā. Būtu apgrūtināta ceļu, elektroapgādes, gāzes, ūdensvadu un citu infrastruktūras objektu plānošana. Pastāv iespēja, ka ražošanas teritorijas tiktu izvietotas blakus rekreācijas un dzīvojamo ēku teritorijām, kas neizbēgami radītu paaugstinātu stresu un novestu pie dzīves vides kvalitātes pazemināšanās.

Pašvaldībai bez šī plānošanas dokumenta īstenošanas apgrūtināta būtu sekojošu uz teritorijas attīstību attiecināmu darbību saskaņošana:

- 1) uzsākt jebkuru zemesgabalu sadalīšanu, apvienošanu vai robežu pārkārtošanu;
- 2) izstrādāt detālos plānojumus atsevišķām teritorijas daļām;
- 3) uzsākt būvprojektēšanu un būvniecību, kā arī esošo būvju renovāciju, rekonstrukciju un restaurāciju;
- 4) uzsākt inženierkomunikāciju, ceļu un tiltu būvniecību, veikt teritorijas labiekārtošanu.

Balstoties uz esošo ekonomiskās attīstības rādītāju un iedzīvotāju skaita izmaiņu analīzi, var pieņemt, ka plānošanas dokumentā ietvertajā laika posmā nav paredzama strauja apbūve vai liela apjoma saimnieciskās darbības pieaugums. Diezgan pamatoti var prognozēt, ka komercsabiedrības un ražotnes, ja tādas tiks dibinātas no jauna, veidosies galvenokārt esošo apdzīvoto vietu robežās un būs saistītas pārsvarā ar lauksaimniecisko ražošanu un kokapstrādi, un to attīstība balstīsies uz jau esošo infrastruktūru.

Ja būvniecība tiks realizēta saskaņā ar teritorijas plānojumu un tiks ievēroti apbūves un izmantošanas noteikumos noteiktie kritēriji, tad šādām darbībām nevajadzētu ietekmēt īpaši aizsargājamo dabas teritoriju stāvokli.

4. Vides stāvoklis teritorijās, kuras Teritorijas plānojums var būtiski ietekmēt

Izstrādājot Teritorijas plānojuma stratēģisko ietekmes uz vidi novērtējumu, uzmanība tiek pievērsta blīvi apdzīvotām vietām un īpaši aizsargājamām dabas teritorijām, jo tās ir teritorijas, kuru vides stāvokli Teritorijas plānojums var ietekmēt visvairāk.

Apdzīvoto vietu vides stāvoklis

Vides stāvoklis Ciblas novada ciemos kopumā ir labs.

Nozīmīgākās problēmas, kas samazina vides kvalitāti ir - nepieciešams veikt ūdenssaimniecības sakārtošanas pasākumus, siltumapgādes un gāzes apgādes pasākumus un nepieciešami sakopšanas, labiekārtošanas, apzaļumošanas pasākumi, lai uzlabotu dzīves vides kvalitāti iedzīvotājiem un uzņēmējiem.

Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vides stāvoklis

Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas tiek izveidotas un apsaimniekotas saskaņā ar likumu „Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām” un Ministru kabineta 16.03.2010. noteikumiem Nr.264 "Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi”.

Vairākas īpaši aizsargājamās dabas teritorijas ir grūti pieejamas, līdz ar to tām ir maza antropoloģiskā slodze. Kopumā vides stāvoklis īpaši aizsargājamās dabas teritorijās ir labs.

5. Ar Teritorijas plānojumu saistītās vides problēmas

Teritorijas plānojuma izstrādes procesā nozīmīga loma ir vides un dabas aizsardzības prasību ievērtēšanai.

Galvenās problēmas, kas saistītas ar vides aizsardzību novada teritorijā, var iedalīt trijās grupās:

- 1) Īpaši aizsargājamo teritoriju apsaimniekošana;
- 2) Vides piesārņojums;
- 3) Vides stāvokļa pasliktināšanās.

Īpaši aizsargājamo teritoriju apsaimniekošana

Dabas aizsargājamiem objektiem un teritorijām Ciblas novadā nav izstrādāti ne dabas aizsardzības plāni, ne individuālie aizsardzības un apsaimniekošanas noteikumi, tādēļ, lai nodrošinātu šo īpaši aizsargājamās dabas teritoriju aizsardzību un vides kvalitātes nepasliktināšanos, jābalstās uz Ministru kabineta 16.03.2010. noteikumiem Nr. 264 „Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi”.

Teritorijas plānojumā netiek plānotas aktīvas darbības īpaši aizsargājamajās dabas teritorijās. Teritorijas plānojuma Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumos ir iestrādātas papildus prasības ĪADT apsaimniekošanai, kas ir vērtējams pozitīvi no vides aizsardzības viedokļa.

Vides piesārņojums

Ciblas novada ūdensvadu sistēmas ir novecojušas, nolietotā centralizētā ūdensapgādes sistēma palielina mikrobioloģiskā piesārņojuma risku.

Fekālais piesārņojums no viensētās esošajām sausajām tualetēm un lopu kūtīm piesārņo gruntsūdeņus, bet ar virszemes un pazemes noteci nonākot ūdenstecēs un ūdenstilpēs, veicina to ūdens kvalitātes pasliktināšanos un eitrofikāciju.

Vides stāvokļa pasliktināšanās

Liela daļa agrāk lauksaimnieciski apsaimniekotās platības netiek apstrādātas, tā rezultātā aizaug, tādējādi samazinās saimnieciski izmantojamo zemju platības.

Agrāk apsaimniekoto meliorācijas grāvju un sistēmu aizaugšana un aizsērēšana veicina mežu un pļavu platību pārpurvošanos.

Vides politika ir saistīta ar pašvaldības uzticēto funkciju izpildes nodrošināšanu. Jomas, uz kurām pašreiz jāliek būtiski uzsvāri:

- 1) ūdens resursu apsaimniekošana un kvalitātes jautājumi;
- 2) virszemes ūdeņu piesārņojums;
- 3) sadzīves atkritumi, bīstamo atkritumu apsaimniekošanas sistēma.

Ūdensapgādes sistēmas jau šobrīd tiek aktīvi renovētas, atjaunotas, tādējādi sekmējot vides aizsardzības jautājumu risināšanu. Atkritumu apsaimniekošanas jautājumi tagad ir ļoti

aktuāli, un pašvaldības pienākums ir risināt tos, lai ilgtermiņā tiktu sasniegts maksimāli labs rezultāts.

6. Starptautiskie un nacionālie vides aizsardzības mērķi

6.1. Starptautiskie vides aizsardzības mērķi

Vides aizsardzības jomā pastāv valstu starptautiskie mērķi, kuri definēti noslēgtajās starpvalstu konvencijās un līgumos. Konvencijas un līgumi ir saistoši Latvijai kopumā, un plānošanas dokumentos paredzētie pasākumi nedrīkst būt pretrunā ar konvencijās noteiktajiem mērķiem un pamatprincipiem.

Ir pieņemta konvencija „Par pieeju informācijai, sabiedrības dalību lēmumu pieņemšanā un iespēju griezties tiesu iestādēs saistībā ar vides jautājumiem” jeb *Orhūsas konvencija*, Orhūsa, 25.06.1998. (Latvija ratificējusi 2002.g.). Konvencija nosaka sabiedrības un valsts pārvaldes iestāžu attiecības saistībā ar vides jautājumiem, sevišķi pieeju informācijai, sabiedrības dalību lēmumu pieņemšanā un iespēju griezties tiesu iestādēs.

Nozīmīgākie starptautiskie ilgtspējīgas attīstības mērķi un principi noteikti ANO Riodežaneiro konferencē „Par vidi un attīstību” (1992. gads). Konferencē tika parakstīta deklarācija „Par vidi un attīstību”. Kopš šī brīža ilgtspējīga attīstība tiek skaidrota: attīstība, kas nodrošina šodienas vajadzību apmierināšanu, neradot draudus nākamo paaudžu vajadzību apmierināšanai.

Riodežaneiro konferences laikā tika akceptēts Rīcības plāns 21. gadsimtam (Agenda 21), parakstītas vairākas konferences par vides un bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu un aizsardzību.

Ramsāres konvencija (1971.g.) – konvencija par starptautiskas nozīmes mitrājiem, īpaši kā ūdensputnu dzīves vidi.

Helsinki konvencijas (1974., 1992.g.) – konvencijas par Baltijas jūras reģiona jūras vides aizsardzību. Konvencija attiecas uz jūras vides un Baltijas jūras areālu aizsardzību.

Bernes konvencija (1979.g.) – konvencija par Eiropas dzīvās dabas un dabisko dzīvotņu aizsardzību. Konvencijas mērķi ir aizsargāt savvaļas floru un faunu un to dabiskās dzīvotnes, īpaši tās sugas un dzīvotnes, kuru aizsardzībai ir nepieciešama vairāku valstu sadarbība.

Ženēvas konvencija (1979.g.) – konvencija par robežšķērsojošo gaisa piesārņošanu lielos attālumos. Konvencijas mērķis ir aizsargāt cilvēku un viņa apkārtējo vidi no gaisa piesārņošanas un censties ierobežot un, ciktāl tas iespējams, pakāpeniski samazināt un novērst gaisa piesārņošanu.

Vīnes konvencija (1985.g.) – konvencija par ozona slāņa aizsardzību. Konvencijas uzdevums ir aizsargāt cilvēka veselību un vidi pret nelabvēlīgu ietekmi, kura ir vai varētu rasties tādas cilvēka darbības rezultātā, kura izmaina vai varētu izmainīt ozona slāni.

Bāzeles konvencija (1989.g.) – konvencija par bīstamo atkritumu, ieskaitot ķīmikālijas, pārrobežu kustību un to iznīcināšanu starptautiskajās tirdzniecības procedūrās. Tā regulē valstu tiesības aizliegt bīstamo atkritumu importu un eksportu, kā arī pasākumu bīstamo atkritumu rašanās iespējas samazināšanai līdz minimumam, lai nenotiktu piesārņojums ar bīstamiem atkritumiem.

Riodežaneiro konvencija (1992. g.) – konvencija par bioloģisko daudzveidību. Konvencijas uzdevumi ir bioloģiskās daudzveidības saglabāšana, dzīvās dabas ilgtspējīga izmantošana un godīga līdztiesīga ģenētisko resursu patērēšanā iegūto labumu sadale, ietverot gan pienācīgu pieeju ģenētiskajiem resursiem, gan atbilstošu tehnoloģiju nodošanu, ņemot vērā visas tiesības uz šiem resursiem un tehnoloģijām, gan pienācīgu finansēšanu.

ANO Vispārējā konvencija (1992. g.) – konvencija par klimata pārmaiņām. Konvencijas mērķis ir stabilizēt siltumnīcefekta gāzu koncentrācijas atmosfērā un samazināt antropogēno ietekmi uz klimatu. 1997. gadā konvencija tika papildināta ar Kioto protokolu, kura galvenais mērķis ir samazināt emisijas atmosfērā.

ANO Ģenerālajā asamblejā 2000. gadā tika pieņemta ANO Tūkstošgades deklarācija. Tas ir pasaules mēroga projekts ar apņemšanos līdz 2015. gadam ievērojami samazināt ārkārtīgu nabadzību visās tās izpausmēs. Viens no deklarācijas mērķiem ir nodrošināt vides ilgtspējību.

Ilgspējīgas attīstības ieviešanas plāns tika pieņemts Johannesburgā 2002. gadā. Plāns nosaka trīs galvenos mērķus, kas jāsasniež, lai nodrošinātu ceļu uz ilgtspējīgu attīstību:

- ✓ Nabadzības novēršana;
- ✓ Ilgtspējīga patēriņa un ražošanas modeļu maiņa;
- ✓ Dabas resursu aizsardzība un pārvaldība.

Ciblas novada Teritorijas plānojums izstrādāts, pamatojoties uz Eiropas Savienībā esošajiem normatīvajiem aktiem un neparedz tādu darbību, kas ir pretrunā ar vides aizsardzības likumdošanu.

6.2. Nacionālie vides aizsardzības mērķi

Viens no nozīmīgākajiem vides politikas plānošanas dokumentiem, uz kuru tiek balstīta vides politika valstī Vides politikas pamatnostādnes 2009. – 2015. gadam.

Vides politikas pamatnostādnes ir sagatavotas un tiks izmantotas, lai veidotu pamatu vides kvalitātes saglabāšanai un atjaunošanai, kā arī dabas resursu ilgtspējīgai izmantošanai, vienlaicīgi ierobežojot kaitīgo vides faktoru ietekmi uz cilvēka veselību. Vides politikas virsmērķis ir nodrošināt iedzīvotājiem iespēju dzīvot tīrā un sakārtotā vidē, īstenojot ilgtspējīgu attīstību, saglabājot vides kvalitāti un bioloģisko daudzveidību, nodrošinot dabas resursu ilgtspējīgu izmantošanu, kā arī sabiedrības līdzdalību lēmumu pieņemšanā un informētību par vides stāvokli. Vides politikas pamatnostādnes ir vidēja termiņa politikas plānošanas dokuments, kurā formulēti vides politikas mērķi, risināmās problēmas, politikas pamatprincipi un politikas rezultāti, kā arī rīcības virzieni politikas mērķu sasniegšanai. Ņemot vērā, ka vides un dabas jautājumi ietver ļoti plašu jautājumu spektru, Vides politikas pamatnostādnes ir veidotas piecās tematiskajās sadaļās – gaiss, ūdens, zeme, daba un klimats. Katrā sadaļā izvirzīts katras jomas politikas mērķis, politikas un darbības rezultāti, rezultatīvie rādītāji, kā arī pasākumi politikas mērķu un rezultātu sasniegšanai.

Vides politiku valstī veido un lēmumus, kas var ietekmēt vidi vai cilvēku veselību, pieņem, ievērojot šādus vides aizsardzības principus:

- 1) ilgtspējīgas attīstības princips - sabiedrības labklājības, vides un ekonomikas integrētas un līdzsvarotas attīstības nodrošināšana, kas apmierina iedzīvotāju pašreizējās sociālās un

ekonomiskās vajadzības un vides aizsardzības prasību ievērošanu, neapdraudot nākamo paaudžu vajadzību apmierināšanas iespējas;

- 2) izvērtēšanas princips - jebkuras tādas darbības vai pasākuma sekas, kas var būtiski ietekmēt vidi vai cilvēku veselību, jāizvērtē pirms attiecīgās darbības vai pasākuma atļaušanas vai uzsākšanas. Darbība vai pasākums, kas var negatīvi ietekmēt vidi vai cilvēku veselību arī tad, ja ievērotas visas vides aizsardzības prasības, ir pieļaujams tikai tad, ja paredzamais pozitīvais rezultāts sabiedrībai kopumā pārsniedz attiecīgās darbības vai pasākuma nodarīto kaitējumu videi un cilvēku veselībai.
- 3) novēršanas princips - persona, cik iespējams, novērš piesārņojuma un citu videi vai cilvēku veselībai kaitīgu ietekmju rašanos, bet, ja tas nav iespējams, novērš to izplatīšanos un negatīvās sekas;
- 4) piesardzības princips - ir pieļaujams ierobežot vai aizliegt darbību vai pasākumu, kurš var ietekmēt vidi vai cilvēku veselību, bet kura ietekme nav pietiekami izvērtēta vai zinātniski pierādīta, ja aizliegums ir samērīgs līdzeklis, lai nodrošinātu vides vai cilvēku veselības aizsardzību. Principu neattiecinā uz neatliekamiem pasākumiem, ko veic, lai novērstu kaitējuma draudus vai neatgriezenisku kaitējumu;
- 5) princips „piesārņotājs maksā” - persona sedz izdevumus, kas saistīti ar tās darbības dēļ radīta piesārņojuma novērtēšanu, novēršanu, ierobežošanu un seku likvidēšanu;
- 6) sabiedrības informēšanas un līdzdalības princips – institūcijas veicina sabiedrības izglītošanu un informēšanu, uzklaua un izvērtē sabiedrības viedokli ¹¹.

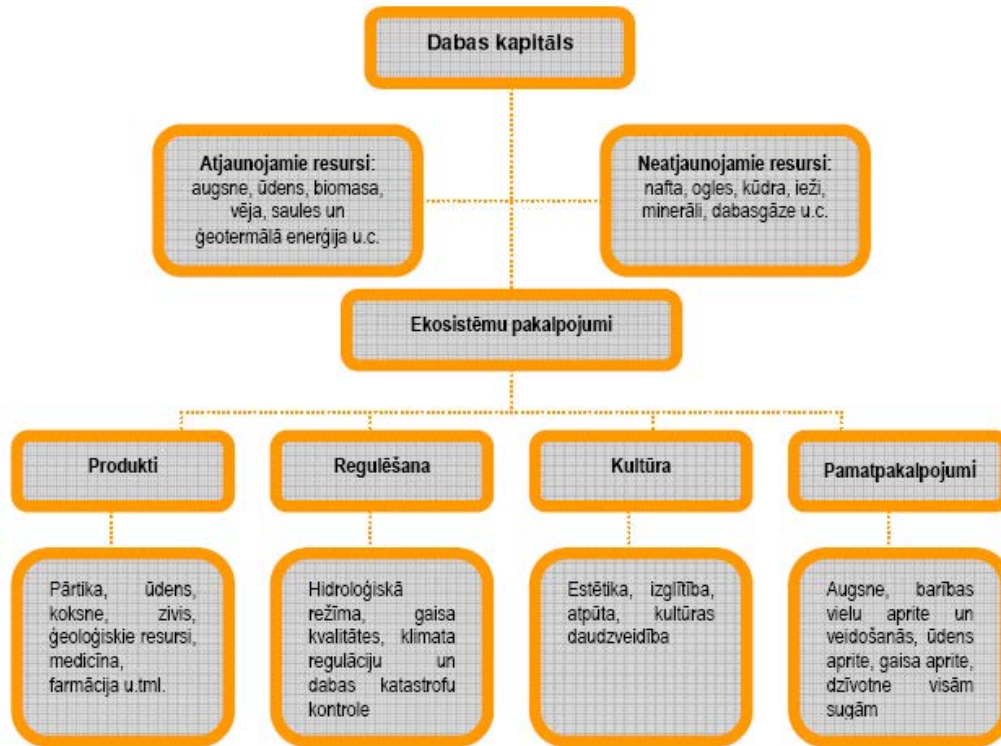
Valsts attīstības virzieni ir definēti Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģijā līdz 2030.gadam. Stratēģija parāda valsts un sabiedrības tālākos uzdevumus ceļā uz vienotu mērķi – līdzsvarotu un ilgtspējīgu valsts attīstību, norāda veidus, kā veiksmīgi reaģēt uz globālajām pārmaiņām, to radītos izaicinājumus pārvēršot arvien jaunās iespējās.

Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija tika veidota, apzinoties, ka laikā līdz 2030. gadam Latvija neizbēgami pārdzīvos lielas, ar globāliem procesiem saistītas pārmaiņas. Tieši šie globālie procesi un ar tiem saistītie izaicinājumi kalpoja par izejas punktu stratēģijas izstrādē:

- 1) demogrāfiskās izmaiņas – iedzīvotāju skaita samazināšanās un novecošanās;
- 2) globalizācija ekonomikā un inovatīvās/radošās ekonomikas attīstība;
- 3) darba tirgus dinamika un prasība pēc jaunām kompetencēm un iemaņām;
- 4) klimata pārmaiņas;
- 5) augošs pieprasījums enerģētikā un enerģētiskā drošība;
- 6) bioloģiskās daudzveidības samazināšanās un dabas kā dzīves vides apdraudētība;
- 7) demokrātiskās pārstāvniecības institūciju krīze un jaunu publiskās līdzdalības formu attīstība;
- 8) globālās vidusšķiras attīstība un relatīvo nabadzības risku pieaugums;
- 9) urbanizācija, aglomerācija un reģionālā pozicionēšanās.

Viena no stratēģijā septiņām minētajām prioritātēm ir – Daba kā nākotnes kapitāls.

¹¹ Vides politikas pamatnostādnes 2009. – 2015.gadam.

6.1. att. Dabas kapitāls – resursi un pakalpojumi

Avots: Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2030, 2010.gada jūnijs

Valsts līmenī ir izstrādātas vairākas programmas un plāni, kā sasniegt izvirzītos mērķus.

Bioloģiskās daudzveidības nacionālā programma (1999.g.). Tās mērķi ir saglabāt un atjaunot ekosistēmu un to dabiskās struktūras daudzveidību, saglabāt un veicināt vietējo savvaļas sugu daudzveidību, saglabāt savvaļas sugu, kā arī kultūraugu un mājdzīvnieku šķirņu ģenētisko daudzveidību.

Rīcības programma komunālo notekūdeņu un bīstamo vielu radītā virszemes ūdeņu piesārņojuma samazināšanai 2004. – 2020. gadam. Tās mērķis ir samazināt piesārņojumu, kas radies komunālo notekūdeņu novadīšanas dēļ, un bīstamo vielu radīto virszemes ūdeņu piesārņojumu.

Atkritumu apsaimniekošanas valsts plāns 2006. – 2012. gadam. Galvenais mērķis ir novērst atkritumu rašanos, palielinoties ekonomiskajai izaugsmei, un nodrošināt ievērojamu kopējo radīto atkritumu daudzumu samazināšanu, izmantojot labākas atkritumu rašanās novēršanas iespējas, labākos pieejamos tehniskos paņēmienus resursu izmantošanas efektivitātes palielināšanu un ilgtspējīgākas patēriņtāju uzvedības veicināšanu.

7. Plānošanas dokumentu iespējamo alternatīvu izvēles pamatojums

Ciblas novada Teritorijas plānojumā netiek paredzēta dažādu alternatīvu scenāriju attīstība – netiek piedāvātas dažādas alternatīvas rīcības programmas. Līdz ar to, kā vienīgo alternatīvu Ciblas novada Teritorijas plānojumam varētu uzskatīt „0” alternatīvu, kad tiek saglabāta esošā situācija. Šāda situācija ir pretrunā gan ar reģiona un pašvaldības attīstības mērķiem, gan ar starptautiskajām un nacionālajām vides aizsardzības interesēm, jo novada teritorijā atrodas īpaši aizsargājamās dabas teritorijas un objekti.

Teritorijas plānojums ir pašvaldības ilgtspējīgas attīstības telpisks instruments, kurā atspoguļota pašvaldības teritorijas pašreizējā izmantošana, plānotā jeb atļautā izmantošana un aprobežojumi ar ilgtermiņa perspektīvu uz 12 gadiem. Pašvaldības teritorijas plānojums ir saistošs katram zemes īpašniekam, uzsākot apbūvi, saimniecisko darbību vai veicot zemes transformēšanu.

Vērtējot vides ietekmi *nulles variantā*, jāsecina, ka tiktu ierobežotas iespējas ekonomiskai attīstībai, inženiertehniskai attīstībai, tūrisma attīstībai. Šī alternatīva nav uzskatāma par optimālu, jo tādējādi:

- ✓ Nepārdomāta teritorijas attīstība, neievērojot dabas un vides aizsardzības prasības, pazeminātu dzīves kvalitāti (estētiskās vērtības, vides kvalitāti utt.) un rezultātā mazinātu arī nekustamā īpašuma vērtību;
- ✓ Notiktu nepārdomāta dzīvojamo teritoriju izveide ārpus esošās dzīvojamās apbūves teritorijas, kas savukārt apgrūtinātu inženierkomunikāciju ierīkošanu;
- ✓ Pastāv iespēja, ka ražošanas teritorijas tiktu izvietotas blakus rekreācijas un dzīvojamo ēku teritorijām, kas neizbēgami radītu paaugstinātu stresu un novestu pie dzīves vides kvalitātes pazemināšanās;
- ✓ Tiks kavēta novada ekonomiskā attīstība un sociālo problēmu risināšana.

Pašvaldībai bez Teritorijas plānojuma īstenošanas apgrūtināta būtu sekojošu uz teritorijas attīstību attiecināmu darbību saskaņošana:

- ✓ uzsākt jebkuru zemesgabalu sadalīšanu, apvienošanu vai robežu pārkārtošanu;
- ✓ izstrādāt detālos plānojumus atsevišķām teritorijas daļām;
- ✓ uzsākt būvprojektēšanu un būvniecību, kā arī esošo būvju renovāciju, rekonstrukciju un restaurāciju;
- ✓ uzsākt inženierkomunikāciju, ceļu un tiltu būvniecību, veikt teritorijas labiekārtošanu.

Teritorijas plānojums ir izstrādāts, ievērojot gan normatīvo aktu prasības, gan starptautiskos un nacionālos vides aizsardzības mērķus. Līdz ar to tajā paredzēto darbību realizācija ir uzskatāma par piemērotāko alternatīvu pie nosacījuma, ka tiek realizēti 9. sadaļā aprakstītie risinājumi ietekmju samazināšanai.

8. Plānošanas dokumenta un tā iespējamo alternatīvu īstenošanas būtiskas ietekmes uz vidi novērtējums

Šajā nodaļā ir izvērtētas Teritorijas plānojumā plānotās zemju izmantošanas, to ietekme uz vidi. Novērtējums veikts Teritorijas plānojuma detalizācijas ietvaros, pieņemot, ka visa plānotā izmantošana tiek realizēta, kā arī ņemot vērā normatīvo aktu prasības.

Ietekmes var iedalīt – tiešās un netiešās. Tiešās ietekmes var būt pozitīvas un negatīvas. Netiešās ietekmes var būt pozitīvas un negatīvas. Duāla ietekme nozīmē to, ka projekta vai darbības realizācija var būt pozitīva un/vai negatīva. Piemēram, projekta izstrādes laikā ietekme ir negatīva, bet pēc projekta realizēšanas ietekme samazinās vai tās nav vispār.

Darbības pēc to ietekmes ilguma var iedalīt: īslaicīgās un ilglaicīgās. Izvērtējot Teritorijas plānojuma plānotās darbības, par īslaicīgu ietekmi tiek uzskatīta tāda ietekme, kuras ietekme ir mazāka par 1 gadu.

Vides pārskatā tiešie un netiešie vides aspekti noteikti, izmantojot „EMAS ieviešanas rokasgrāmatu pašvaldībām Eiropas Savienībā”.

8.1.tabula

Tiešo un netiešo vides aspektu klasifikācija

Tiešo vides aspektu klasifikācija		Netiešo vides aspektu klasifikācija	
TA	Izmeši gaisā	NA	Ar produkciju vai precēm saistīti vides aspekti (dizains, projektēšana, attīstība, lietošana, preces pārvēršanās atkritumos)
TB	Notekūdeņi	NB	Kapitālinvestīcijas, aizdevumu piešķiršana un apdrošināšanas pakalpojumi
TC	Atkritumi, to novēršana, otrreizēja izmantošana, pārstrāde, transports un noglabāšana	NC	Jauni tirgi
TD	Zemes lietošana un augsnes piesārņojums	ND	Pakalpojumu portfelis, pakalpojumu veidi, pakalpojumu izvēle
TE	Dabas resursu patēriņš (enerģija, izejvielas u.tml.)	NE	Administratīvie un plānošanas lēmumi
TF	Traucēkļi (troksnis, vibrācijas, smakas, putekļi, vizuālais piesārņojums u.tml.)	NF	Produkcijas izvēle, produkcijas portfelis
TG	Transporta jautājumi	NG	Apakšuzņēmēju, līgumslēdzēju un piegādātāju vides sniegums
TH	Vides negadījumu un avāriju risks un ar tiem saistītā ietekme uz vidi, kā arī potenciālās avāriju situācijas	NH	Cits
TI	Ietekme uz biodaudzveidību		
TJ	Cits		

Plānotās izmantošanas izvērtējums

Plānotā izmantošana	Vides aspekts	Ietekme uz vidi	Piezīmes
Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju labiekārtojums	TI	Tieša, ilglaicīga, pozitīva	Vides prasību ievērošana, veicot darbības ĪADT, sekmēs bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu
Papildus prasības ĪADT teritorijas	TI	Tieša, ilglaicīga, pozitīva	Papildus stingrākas prasības purvu izmantošanā un saimniekošanā nodrošinās biodaudzveidības atjaunošanos.
Ciemu labiekārtošana, inženierinfrastruktūras attīstība	TA, TB, TC	Tieša, ilglaicīga, pozitīva	Apdzīvotu vietu labiekārtošana un inženierinfrastruktūras attīstība veicinās vides kvalitātes uzlabošanu
Aizsargjoslu noteikšana un aprobežojumu ievērošana tajā	TD	Tieša, ilglaicīga, pozitīva	Esošie vides un dabas objekti tiek pasargāti no nevēlamām darbībām
Ainaviski nozīmīgo ceļa posmu noteikšana	TD	Tieša, ilglaicīga, pozitīva	Tiks saglabāta ainaviskā daudzveidība
Jaunas dzīvojamās apbūves izveidošanās	TJ	Tieša, ilglaicīga, duāla	Jauna dzīvojamā apbūve tiek plānota jau esošās apbūves tuvumā, līdz ar to inženierinfrastruktūru esošajai un plānotajai apbūvei ir iespējams savienot un izmantot kopīgi, kas nepalielinās slodzi uz vidi. Jauno dzīvojamo apbūvju teritorija var attīstīties nevienmērīgi (visi zemes gabali netiek apbūvēti secīgi), tas savukārt bojās kopīgo ainavu.
Teritoriju labiekārtojums	TI	Tieša, ilglaicīga, duāla	No vienas puses – var sekmēt novada ekonomisko attīstību; no otras puses, neievērojot vides prasības,

			var izraisīt bioloģiskās daudzveidības un virszemes ūdeņu kvalitātes pasliktināšanos.
Ražošanas teritoriju attīstība	TH, NF	Netieša, ilglaicīga, duāla	Ražošanas teritoriju, piemēram, lielu kokapstrādes uzņēmumu vai fermu būvniecība un pastāvēšana, ja tā notiek blakus īpaši aizsargājamām dabas teritorijām, var ietekmēt dzīvnieku un putnu migrāciju, troksnis var izraisīt traucējumus dzīvnieku, putnu orientēšanās spējās. Pirms darbības uzsākšanas vēlams konsultēties ar vides aizsardzības speciālistiem, lai minimizēto iespējamo ietekmi. Uz šo brīdi pastāv maza varbūtība novada teritorijā attīstīties lieliem ražošanas uzņēmumiem.
Derīgo izrakteņu ieguve	TD, TE	Tieša, ilglaicīga, negatīva	Derīgo izrakteņu ieguve atstās ilglaicīgu ietekmi uz vidi. Kūdras ieguve lielās platībās nozīmē lielu zemju nosusināšanu (uz izstrādes laiku), kā rezultātā var tikt traucēta dabiskā ūdens sistēma un meliorācija. Uzsākot derīgo izrakteņu ieguvī, ir jāveic virkne dažādu darbību, jāiegūst gan Tehniskie noteikumi, gan Derīgo izrakteņu pase, gan ieguves licence; tādējādi šis process tiek vērtēts un analizēts dažādās iestādēs no dažādiem skatu punktiem, pēc iespējas minimizējot

			<p>negatīvo ietekme uz vidi. Jāņem vērā arī tas, ka šādu darbību uzsākšana ir saistīta ar pieprasījumu tirgū, bet darbības uzsākšanai ir nepieciešams ilgs sagatavošanās posms. Tādējādi, tiek izslēgta varbūtība, ka visas zemes, kur plānotā izmantošana ir derīgo izrakteņu ieguve, tiks izmantotas tai plānotajā mērķī. Visdrīzāk derīgo izrakteņu ieguve notiks nelielā teritorijā, balstoties uz pieprasījumu un tirgus analīzi.</p>
Autoceļu infrastruktūras attīstība	TG	Netieša, ilglaicīga, duāla	<p>Var palielināt satiksmes plūsmas intensitāti atsevišķos posmos, kas palielina gaisa piesārņojumu un samazina satiksmes drošību. Savukārt ceļu seguma nomaiņa uz asfalta segumu samazina putekļu daudzumu gaisā.</p>
Jaunu ēku būvniecība	TF, TJ	Netieša, īslaicīga	<p>Šāda darbība rada salīdzinoši īsu traucējumu vidē. Galvenās problēmas ir troksnis, putekļu emisija, būvgruži, zemeszemes bojājumi. Liela daļa šo faktoru tiek neitralizēti līdz ar darbības izbeigšanos.</p>
Mežu ieaudzēšana	TI	Tieša, ilglaicīga, duāla	<p>Samazinās bioloģiskā daudzveidība, taču palielinās meža dzīvnieku un putnu mājvietu daudzums.</p>
Novada vērtīgo lauku zemju apsaimniekošana	TD, TI	Tieša, ilglaicīga, pozitīva	<p>Tiks apsaimniekotas lauku zemes, novēršos to aizaugšanu; intensīvi izmantojot zemi, saglabāsies tās vērtība.</p>

Teritorijas plānojumā ir noteiktas Rūpniecības apbūves teritorijas R1, kurās galvenā izmantošana ir derīgo izrakteņu ieguvei. Šīs teritorijas noteiktas ar mērķi attīstīt ieguves rūpniecību, ja tam ir ekonomiskais pamatojums. Šādas teritorijas ir noteiktas Blontu pagastā gar Ludzas upi – dolomīta ieguvei, Ciblas un Līdumnieku pagastos – kūdras ieguvei lielās platībās. Ikviens no šīm teritorijām pirms jebkuras darbības uzsākšanas ir pakļauta likuma „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” 2. pielikumā noteiktajām darbībām, un pirms to uzsākšanas ir jāizstrādā Ietekmes uz vidi novērtējums, kurā detalizēti jānorāda visas paredzamās darbības un to ietekmes uz vidi. Ietekmes uz vidi novērtējumā tiks vērtēta arī pārrobežu ietekme.

Uz šo brīdi, nevienā no šīm teritorijām nav uzsākta jebkāda darbība.

Tiek norādīts, ka šobrīd nav pieprasījuma pēc tik lielu derīgo izrakteņu ieguves teritoriju izveides, jo ekonomiskā situācija ir tāda, ka nav tik liela pieprasījuma pēc derīgā izrakteņa materiāliem, kādēļ būtu nepieciešama šo jauno teritoriju apguve. Bet tā kā Teritorijas plānojums tiek izstrādāts 12 gadiem un iedzīvotāji ir izteikuši savas vēlmes un perspektīvas, Teritorijas plānojumā šīs teritorijas ir atzīmētas kā perspektīvās derīgo izrakteņu ieguves teritorijas.

Šī brīža esošā izmantošana teritorijām ir mežu vai lauku zemes. Tas tiek izmantotas pēc nepieciešamības, apstrādājot lauku zemes, bet netiek izmantotas būvniecībai.

Teritorijas plānojumā lauku zemēs un meža zemēs ir atļauta bieži sastopamo derīgo izrakteņu ieguve. Taču plānojumā tiek norādīts, ka šī izmantošana ir atļauta tikai saskaņā ar normatīvo aktu prasībām. Tādējādi jebkura Lauku zemes vai Meža zemes transformācija zem derīgo izrakteņu ieguves zemēm notiek saskaņā ar likumdošanu, izvērtējot to ietekmi uz vidi.

Kopējā Teritorijas plānojuma ietekme

Izvērtējot Teritorijas plānojumu kopumā, redzams, ka tā pamatmērķis ir sabalansēt cilvēka un dabas vajadzības, veidojot ilgtspējīgu vidi ar iespējām izmantot to ilgtermiņā.

Pirms vairāku plānoto darbību īstenošanas, ir jāizvērtē to atbilstība likuma „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” 1. un 2. pielikumā noteiktajām darbībām, kurām jāveic ietekmes uz vidi novērtējums, t.sk., ietekmes uz vidi sākotnējais novērtējums.

9. Iespējamie risinājumi ietekmes uz vidi mazināšanai

Ciblas novada Teritorijas plānojums paredz vides aizsardzības likumdošanā izvirzīto prasību ievērošanu, izstrādājot un realizējot pašvaldības attīstības plānošanas dokumentus. Vides kvalitāte ir vērtīgs resurss, kurš jāpārvalda un jāizmanto ilgtspējīgā veidā, racionāli izmantojot kultūras un dabas mantojumu.

Izstrādājot Ciblas novada Teritorijas plānojumu, netiek paredzēts, ka, realizējot plānoto izmantošanu, tiks negatīvi ietekmētas īpaši aizsargājamās dabas teritorijas. Galvenais nosacījums no ietekmes uz vidi samazināšanas viedokļa ir Eiropas Savienības un Latvijas likumdošanā izvirzīto prasību ievērošana.

Teritorijas plānojumā tiek attēlotas Vides un dabas resursu aizsardzības aizsargjoslas. Saskaņā ar Aizsargjoslu likumu šo aizsargjoslu galvenais uzdevums ir samazināt vai novērst antropogēnās negatīvās iedarbības ietekmi uz objektiem, kuriem noteiktas aizsargjoslas. Veicot jebkādu darbību aizsargjoslās, ir jāņem vērā aprobežojumi tajās, kā arī jāvērtē plānotās darbības ietekme uz objektu – upi, ezeru, purvu.

Pašvaldība, sniedzot izziņu par atļauto izmantošanu, atsevišķos gadījumos drīkst pieprasīt papildus informāciju un papildus izpētes plānotās darbības realizēšanai.

Ciblas novada pašvaldībai iespēju robežas ir jāīsteno videi draudzīga politika – jāpopularizē videi draudzīgs dzīves veids, jāinformē iedzīvotāji, kā saimniekot, radot pēc iespējas mazāku ietekmi uz vidi, izglītot sabiedrību vides aizsardzības jautājumos.

10. Iespējamie kompensēšanas pasākumi

Attiecībā uz īpašniekiem un paredzētajiem kompensēšanas pasākumiem darbojas 30.06.2005. likums „Par zemes īpašnieku tiesībām uz kompensāciju par saimnieciskās darbības ierobežojumiem īpaši aizsargājamās dabas teritorijās un mikroliegumos”, kas stājies spēkā kopš 2006. gada 1. janvāra un nosaka zemes īpašnieku tiesības uz kompensāciju par saimnieciskās darbības ierobežojumiem valsts un pašvaldības izveidotajās aizsargājamās teritorijās, kā arī Ministru kabineta 18.07.2006. noteikumi Nr.594 „Noteikumi par kritērijiem, pēc kuriem nosakāmi kompensējošie pasākumi Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju (Natura 2000) tīklam, to piemērošanas kārtību un prasībām ilgtermiņa monitoringa plāna izstrādei un ieviešanai”.

Saskaņā ar 02.03.1993. likuma „Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām” 43. pantu:

- 1) Paredzēto darbību atļauj veikt vai plānošanas dokumentu īstenot, ja tas negatīvi neietekmē Eiropas nozīmes aizsargājamās dabas teritorijas (*Natura 2000*) ekoloģiskās funkcijas, integritāti un nav pretrunā ar tās izveidošanas un aizsardzības mērķiem;
- 2) Ja paredzētā darbība vai plānošanas dokumenta īstenošana negatīvi ietekmē Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju (*Natura 2000*), darbību atļauj veikt vai dokumentu īstenot tikai tādos gadījumos, kad tas ir vienīgais risinājums un nepieciešams sabiedrībai nozīmīgu interešu, arī sociālo vai ekonomisko interešu, apmierināšanai;
- 3) Ja Eiropas nozīmes aizsargājamā dabas teritorijā (*Natura 2000*) ir sastopamas Sugu un biotopu aizsardzības likumam pakārtotajā normatīvajā aktā noteiktās Latvijā sastopamās Eiropas Savienības prioritārās sugas vai biotopi, paredzēto darbību atļauj veikt vai plānošanas dokumentu īstenot tikai tādos gadījumos, kad tas ir vienīgais risinājums un nepieciešams sabiedrības veselības aizsardzības, sabiedrības drošības vai vides aizsardzības interesēs.

Izstrādājot Ciblas novada Teritorijas plānojumu, NATURA 2000 teritorijās vai to apkārtnē netiek plānotas tādas darbības, kam būtu nepieciešami kompensējošie pasākumi.

11. Iespējamā pārrobežu ietekme

Vides pārskata izstrādes laikā nav konstatētas iespējamās būtiskas pārrobežu ietekmes, kas rastos Teritorijas plānojuma īstenošanas laikā.

Ciblas novadā esošās upes ietilpst Veļikajas baseinā, tek Krievijas Federācijas virzienā, taču saimnieciskā darbība Ciblas novada teritorijā nerada draudus pārrobežu piesārņojumam. Īstenojot Teritorijas plānojumu, nav plānotas lielas Ražošanas teritorijas, kas varētu radīt pārrobežu ūdeņu piesārņojumu. Vienīgais izņēmums ir plānotās derīgo izrakteņu ieguves teritorijas, taču jāņem vērā, ka derīgo izrakteņu ieguvi regulē virkne normatīvo aktu, kas nosaka diezgan stingras prasības ieguves uzsākšanai. Lieliem (virs 5 ha vai kūdrai virs 25 ha) plānotiem karjeriem tiek piemērota sākotnējā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūra, kurā tiek izvērtēta plānotā darbība, tās ietekme uz vidi.

Ja Teritorijas plānojuma darbības laikā tiks plānota nozīmīga rūpniecības uzņēmuma būve, tad jāņem vērā, ka likumā „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” 1. pielikumā ir norādītas darbības, kuriem ir jāveic ietekmes uz vidi izvērtējums un 2. pielikumā ir norādītas darbības, kurām nepieciešams veikt sākotnējo izvērtējumu. Saskaņā ar šo likumu tiks izvērtētas paredzētās darbības ietekmes uz apkārtējo vidi (paredzētās darbības izraisītās tiešas vai netiešas pārmaiņas vidē, kuras ietekmē vai var ietekmēt cilvēku, viņa veselību un drošību, kā arī floru, faunu, bioloģisko daudzveidību, augsni, gaisu, ūdeni, klimatu, ainavu, materiālās vērtības, kultūras un dabas mantojumu un visu minēto jomu mijiedarbību), un uz blakus teritorijām. Visticamāk netiks realizēta to ražošanas uzņēmumu, par kuriem pēc Ietekmes uz vidi procedūras veikšanas tiks konstatēts, ka to darbība var radīt būtiskas pārrobežu ietekmes, būvniecība.

Teritorijas plānojuma īstenošanas saistītās ietekmes uz vides kvalitāti un vides resursiem ārpus Latvijas Republikas teritorijas – nav sagaidāmas tiešas un būtiskas negatīvas ietekmes.

12. Stratēģiskā novērtējuma veikšanas apraksts

Stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums veikts, pamatojoties uz likuma „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” 4. panta 3. daļas prasībām un saskaņā ar Ministru kabineta 23.03.2004. noteikumu Nr. 157 „Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums” nosacījumiem.

Stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums tika veikts, ņemot vērā Teritorijas plānojumā iekļauto informāciju – esošās informācijas apraksts, novada plānotā zemes izmantošana, ilgtermiņa prioritātes, pasākumi; starptautiskos un nacionālos vides aizsardzības mērķus un normatīvo aktu prasības.

Stratēģiskās ietekmes uz vidi novērtējums tika gatavots paralēli Ciblas novada Teritorijas plānojuma izstrādei, lai novērstu šajā dokumentā paredzamo pasākumu un aktivitāšu ieviešanas seku ietekmi uz vidi un nodrošinātu iespējamo negatīvo ietekmju novērtējuma iestrādi Teritorijas plānojumā. Vides pārskats tika sagatavots, balstoties uz izstrādāto Ciblas novada Teritorijas plānojuma 1.redakciju. Sagatavojot Vides pārskatu, tika iesaistīta arī sabiedrība (tika organizēta sabiedriskā apspriešana un noteikti sabiedriskās apspriešanas termiņi ar pieejamiem materiāliem)

Izmantotās metodes:

- 1) Tika analizēta esošā situācija un attīstības tendences un Ciblas novada plānotā izmantošana;
- 2) Analizētas ietekmes uz vidi (tiešās, netiešās, īslaicīgās, ilglaicīgās, summārās);
- 3) Analizēts tika, pamatojoties uz Teritorijas plānojumā ietvertu informāciju par dabas apstākļiem, gaisa, ūdens kvalitāti, kā arī izmantojot vides monitoringa datu analīzi;
- 4) Tika analizēts Daugavas baseina apsaimniekošanas plāns, tā mērķi, rīcības, priekšlikumi, salīdzināts ar pašvaldības izvirzītajiem attīstības mērķiem un uzdevumiem, rīcības programmu;
- 5) Plānoto izmaiņu novērtējums un iespējamā ietekme;
- 6) Organizēta sabiedriskā apspriešana un sanāksme;
- 7) Teritorijas apsekošana dabā.

Galvenā problēma, ar ko izstrādātāji saskārās, ir tā, ka informācija neatrodas vienuviet un, lai iegūtu informāciju par kādu objektu, ir jāapzina vairāki informācijas avoti, kas bieži vien sniedz dažādus un pretrunīgus datus.

Turpmākajā attīstības plānošanas procesā vēlams uzkrāt plaša spektra informāciju par Ciblas novada administratīvo teritoriju.

13. Paredzētie pasākumi Teritorijas plānojuma īstenošanas monitoringa nodrošināšanai

Lai sekotu Teritorijas plānojuma ieviešanas gaitai, ir regulāri jāveic dokumenta ieviešanas monitorings.

Monitorings ir instruments, lai konstatētu plānošanas dokumenta ieviešanas ietekmi uz attīstību, t.sk. vidi, lai savlaicīgi novērstu konkrētu pasākumu ieviešanas negatīvās sekas, un, ja nepieciešams, pieņemtu atbilstošus lēmumus.

Teritorijas plānojuma īstenošanas monitoringam izmanto valsts statistikas datus, informāciju, kas iegūta, veicot vides monitoringu, kā arī citu informāciju, kas ir pieejama.

Par Teritorijas plānojuma uzraudzību atbildīgā institūcija ir Ciblas novada pašvaldības Attīstības nodaļa.

Likums "Par vides aizsardzību" definē, ka vides monitorings ir sistemātiski vides stāvokļa un piesārņojuma emisiju vai populāciju un sugu novērojumi, mērījumi un aprēķini, kas nepieciešami vides stāvokļa vērtējumam, vides politikas izstrādāšanai un vides un dabas aizsardzības pasākumu plānošanai, kā arī to efektivitātes kontrolei.

Valsts vides monitoringa programma ir apstiprināta ar Vides ministra 2010. gada 19. aprīļa rīkojumu Nr. 121 „Par vides monitoringa programmu”. Vides monitoringa programma iedalīta četrās programmās:

- ✓ Gaisa monitoringa programma;
- ✓ Ūdeņu monitoringa programma;
- ✓ Zemes monitoringa programma;
- ✓ Bioloģiskās daudzveidības monitoringa programma.

Ieteicamie plānošanas dokumenta realizācijas ietekmes novērtējuma indikatori ir pieejami metodiskajā materiālā „Plānošanas dokumenta realizācijas ietekmes uz vidi novērtējums (Stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma monitorings)”, kas atrodams Vides pārraudzības valsts biroja mājas lapā.

Lai konstatētu Ciblas novada Teritorijas plānojuma 2013. – 2025. gadam īstenošanas radīto ietekmi uz vidi, jāveic plānošanas dokumenta realizācijas novērtējums un 2019. gadā jāizstrādā monitoringa ziņojums, kas jāiesniedz Vides pārraudzības valsts birojam.

Kopsavilkums

Vides pārskats sagatavots, pamatojoties uz likuma „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” 4. panta 3. daļas prasībām un saskaņā ar Ministru kabineta 23.03.2004. noteikumiem Nr. 157 „Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums” nosacījumiem.

Vides pārskatā izvērtēta Ciblas novada Teritorijas plānojuma 2013. – 2025. gadam īstenošanas iespējamā ietekme uz vidi.

Vides pārskatā sniegts pārskats par nacionālajiem un starptautiskajiem vides aizsardzības mērķiem, sniegts esošais vides stāvokļa apraksts Ciblas novada teritorijā, raksturotas galvenās vides problēmas, būtiskākie vidi piesārņojošie objekti. Pārskatā sniegts īss plānošanas dokumenta raksturojums, stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras raksturojums. Vides pārskatā izvērtētas plānotās darbības un to ietekme uz vidi, raksturoti pasākumi monitoringa nodrošināšanai. Vides pārskatā izvērtēta plānotā zemes izmantošana.

Izstrādājot Vides pārskatu, tiek iesaistīta sabiedrība, nosakot Vides pārskata 1. redakcijas sabiedrisko apspriešanu, kas notiek paralēli ar Teritorijas plānojuma sabiedrisko apspriešanu.

Izstrādājot Teritorijas plānojumu, ir savākta un apkopota plaša informācija, kas raksturo Ciblas novada ekonomisko, sociālo un vides stāvokli.

Stratēģiskās ietekmes uz vidi novērtējums tika gatavots paralēli Ciblas novada Teritorijas plānojuma izstrādei, lai novērstu šajā dokumentā paredzamo pasākumu un aktivitāšu ieviešanas seku ietekmi uz vidi un nodrošinātu iespējamo negatīvo ietekmju novērtējuma iestrādi Teritorijas plānojumā.

Izmantotās metodes:

- 1) Tika analizēta esošā situācija un attīstības tendences un Ciblas novada plānotā izmantošana;
- 2) Analizētas ietekmes uz vidi (tiešās, netiešās, īslaicīgās, ilglaicīgās, summārās);
- 3) Analizēts tika pamatojoties uz Teritorijas plānojumā ietvertu informāciju par dabas apstākļiem, gaisa, ūdens kvalitāti, kā arī izmantojot vides monitoringa datu analīzi;
- 4) Tika analizēts Daugavas baseina apsaimniekošanas plāns, tā mērķi, rīcības, priekšlikumi, salīdzināts ar pašvaldības izvirzītajiem attīstības mērķiem un uzdevumiem, rīcības programmu;
- 5) Plānoto izmaiņu novērtējums un iespējamā ietekme;
- 6) Organizēta sabiedriskā apspriešana un sanāksme;
- 7) Teritorijas apsekošana dabā.

Galvenā problēma, ar ko izstrādātāji saskārās, ir tā, ka informācija neatrodas vienuviet un, lai iegūtu informāciju par kādu objektu, ir jāapzina vairāki informācijas avoti.

Lai konstatētu Ciblas novada Teritorijas plānojuma 2013. – 2025. gadam īstenošanas radīto ietekmi uz vidi, jāveic plānošanas dokumenta realizācijas novērtējums un 2018. un 2024. gadā jāizstrādā monitoringa ziņojums, kas jāiesniedz Vides pārraudzības valsts birojā.

Kopumā jāsecina, ka Ciblas novada Teritorijas plānojums nav pretrunā ar dabas aizsardzības normatīviem un tā mērķi atbilst starptautiskajiem un nacionālajiem vides un dabas aizsardzības mērķiem. Tā realizācija neradīs būtisku ietekmi uz īpaši aizsargājamajām dabas teritorijām un ciemu teritorijām.

Literatūra un informācijas avoti

Normatīvie akti

- 1) Vides politikas pamatnostādnes 2009. -2015.gadam;
- 2) 02.03.1993. likums "Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām";
- 3) 14.10.1998. likums „Par ietekmes uz vidi novērtējumu”;
- 4) 15.06.1999. MK noteikumi Nr.212 "Noteikumi par dabas liegumiem”;
- 5) 09.03.1999. MK noteikumi Nr.83 "Noteikumi par dabas parkiem”;
- 6) 20.03.2001. MK noteikumi Nr.131 "Noteikumi par aizsargājamiem dendroloģiskajiem stādījumiem”;
- 7) 17.04.2001. MK noteikumi Nr.175 "Noteikumi par aizsargājamiem ģeoloģiskajiem un ģeomorfoloģiskajiem dabas pieminekļiem”;
- 8) 23.03.2004. MK noteikumi Nr. 157 „Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums”;
- 9) 25.08.2009. MK noteikumi Nr.970 „Sabiedrības līdzdalības kārtība attīstības plānošanas procesā”;
- 10) 16.03.2010. MK noteikumi Nr.264 "Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi”.

Plānošanas dokumenti

- 1) Blontu pagasta teritorijas plānojums, 27.02.2009. (prot.Nr.3)
- 2) Ciblas novada teritorijas plānojums, 24.01.2008. (prot.Nr.1., 3.§)
- 3) Pušmucovas pagasta teritorijas plānojums, 28.08.2008. (prot.Nr.8., 1§)
- 4) Zvirgzdenes pagasta teritorijas plānojums, 29.06.2009. (prot.Nr.7)

Iestāžu sniegtie dati

- 1) Rēzeknes reģionālās vides pārvaldes dati

Iestāžu mājas lapas

- 1) Dabas aizsardzības pārvalde – www.dap.gov.lv
- 2) Ezeru datu bāze – www.ezeri.lv
- 3) Latvijas vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas aģentūra – www.meteo.lv
- 4) Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcija – www.mantojums.lv
- 5) Vides pārraudzības valsts birojs – www.vpvb.gov.lv

Pielikumi

Pielikumu saraksts

- 1.pielikums Valdošo koku sugu sadalījums pagastos, tabula
- 2.pielikums Novada aizsargājamās dabas teritorijas un tūrisma vietas, shēma
- 3.pielikums Ciblas novada valsts aizsargājамie kultūrvēsturiskie pieminekļi, tabula
- 4.pielikums Novada nozīmes kultūrvēsturiskie objekti un piemiņas vietas, tabula

Valdošo koku sugu sadalījums pagastos

Valdošā suga	Platība / krāja	Blontu pagasts	Ciblas pagasts	Līdumnieku pagasts	Pušmucovas pagasts	Zvirgzdenes pagasts	Kopā novadā
<i>Priede</i>	Platība, ha	702,1	358,83	2035,62	67,9	162,4	3326,85
	Krāja, m ³	166405	96601	460865	17428	42009	783308
<i>Egle</i>	Platība, ha	374,3	556,0	608	734,6	405,2	2678,1
	Krāja, m ³	79818	75151	86548	79119	81391	402027
<i>Bērzs</i>	Platība, ha	1787,4	1471,68	3246,4	840,8	1077,69	8423,97
	Krāja, m ³	346724	242789	547395	169408	199839	1506155
<i>Melnalksnis</i>	Platība, ha	182,3	299,12	649,5	360,6	89,6	1581,12
	Krāja, m ³	34296	57997	109213	76730	16841	295077
<i>Apse</i>	Platība, ha	166,8	172,7	320,7	279,6	256,83	1196,63
	Krāja, m ³	29086	26655	63373	51589	30114	200817
<i>Baltalksnis</i>	Platība, ha	132,6	403,32	100,5	195,33	443,74	1275,49
	Krāja, m ³	22248	72350	17303	29447	76874	218222
<i>Ozols</i>	Platība, ha	2	4,2	0,7	3,05	10,3	20,25
	Krāja, m ³	415	877	190	19	1622	3123
<i>Osis</i>	Platība, ha	-	-	-	5,4	3,4	8,8
	Krāja, m ³	-	-	-	1069	639	1708
<i>Liepa</i>	Platība, ha	1	6,8	-	0,8	5,3	13,9
	Krāja, m ³	196	1634	-	198	726	2754
<i>Lapegle</i>	Platība, ha	0,3	1,8	-	-	4,6	6,7
	Krāja, m ³	60	443	-	-	1160	1663
<i>Goba, vīksna</i>	Platība, ha	-	0,9	-	-	-	0,9
	Krāja, m ³	-	175	-	-	-	175
<i>Vītols</i>	Platība, ha	0,3	0,8	0,8	1,7	6,9	10,5
	Krāja, m ³	26	127	49	136	938	1276
<i>Blīgzna</i>	Platība, ha	-	5,7	5,9	9,0	0,9	21,5
	Krāja, m ³	-	743	452	719	61	1975
<i>Kļava</i>	Platība, ha	-	1,1	1,9	1,2	0,1	4,3
	Krāja, m ³	-	208	204	87	23	522
<i>Cita egle</i>	Platība, ha	-	-	-	-	0,1	0,1
	Krāja, m ³	-	-	-	-	20	20

Avots: Valsts meža dienests Austrumlatgales virsmežniecība, 03.03.2011.

Novada aizsargājamās dabas teritorijas un tūrisma vietas

Ciblas novada valsts aizsargājамie kultūrvēsturiskie pieminekļi

Valsts aizsardzības numurs	Pieminekļa veids	Pieminekļu nosaukums	Pieminekļa vērtības grupa	Atrašanās vieta
1503	Arheoloģija	Blontu viduslaiku kapsēta	Vietējās nozīmes	Ludzas raj., Blontu pag., Blontu ciemā
1504	Arheoloģija	Čenčevas senkapi	Valsts nozīmes	Ludzas raj., Blontu pag., pie Goliševas pagasta robežas
1508	Arheoloģija	Tjabku senkapi	Valsts nozīmes	Tjapkos, Ciblas pagastā
1509	Arheoloģija	Degteru pilskalns (Silene)	Valsts nozīmes	Dekteros, Ciblas pagastā
1511	Arheoloģija	Ciblas Kapu kalns – pilskalns un senkapi	Valsts nozīmes	Kozlovkos, Ciblas pagastā, Ludzas upes labajā krastā
1512	Arheoloģija	Ciblas (Djatlovkas) senkapi	Valsts nozīmes	Pie Djatkovas mežsarga mājām, Ciblas pagastā
1513	Arheoloģija	Voloju senkapi	Valsts nozīmes	Volojos, Ciblas pagastā
1542	Arheoloģija	Peiteļu pilskalns (Purva saliņa)	Valsts nozīmes	Peiteļu ezera rietumu krastā, Līdumnieku pagastā
1540	Arheoloģija	Čižiku viduslaiku kapsēta	Vietējās nozīmes	Čižikos, Līdumnieku pagastā
1545	Arheoloģija	Jurizdikas pilskalns	Valsts nozīmes	Banoņeja, Zvirgzdenes pagastā
6459	Arhitektūra	Eversmuižas katoļu baznīca	Valsts nozīmes	Ciblā, Ciblas pagastā
3966	Māksla	Altāra mensa ar tabernākulu	Valsts nozīmes	Eversmuižas katoļu baznīcā, Ciblā
3967	Māksla	Altāra rentabls	Valsts nozīmes	Eversmuižas katoļu baznīcā, Ciblā
1586	Arheoloģija	Bondarevas krustakmens – kulta vieta	Vietējās nozīmes	Pušmucovas pagastā
1605	Arheoloģija	Cirmas senkapi	Valsts nozīmes	Zvirgzdenes pagastā
1606	Arheoloģija	Ķīšu kalns – pilskalns ar apmetni	Valsts nozīmes	Šalupinki, Zvirgzdenes pagastā
1607	Arheoloģija	Budjankas apmetne	Valsts nozīmes	Šalupinki, Zvirgzdenes pagastā
1609	Arheoloģija	Kivtu senkapi	Valsts nozīmes	Kivti, Zvirgzdenes pagastā
1610	Arheoloģija	Seļekovas apmetne	Vietējās nozīmes	Zvirgzdenes pagastā
1611	Arheoloģija	Verņu senkapi	Valsts nozīmes	Vierņi, Zvirgzdenes pagastā
3962	Māksla	„Pestītāja liķauts”	Valsts nozīmes	Kvitaines pareizticīgo baznīcā
3968	Māksla	Feretrans	Valsts nozīmes	Eversmuižas katoļu baznīcā
3969	Māksla	Glezna „Sv. Pēteris”	Valsts nozīmes	Eversmuižas katoļu baznīcā
3970	Māksla	Glezna „Sv. Rozālija”	Valsts nozīmes	Eversmuižas katoļu

				baznīcā
3980	Māksla	Relikvārijs	Valsts nozīmes	Aizpūres katoļu baznīcā
3981	Māksla	Zvans	Valsts nozīmes	Krivandas pareizticīgo baznīcā

Avots: Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcija, www.mantojums.lv, 29.03.2011.

Novada nozīmes kultūrvēsturiskie objekti un piemiņas vietas

Nr. kartē	Nosaukums	Teritorija, Atrašanās vieta	Objekta apraksts
1	Poguļankas sils	Zvirgzdenes pagasts, Kad. Nr. 6898 004 0080 <i>LVM masīvā</i>	1941.gadā masveida tika apšauti ebreju tautas pārstāvji, atrodas piemiņas akmens šiem upuriem
2	Piemiņas vieta sarkanā terora upuriem	Zvirgzdenes pagasts, Greizais kalns, kad. Nr. 6898 006 0346	
3	Pruškina ģimenes kapenes	Zvirgzdenes pagasts, Zvirgzdenes kapi, kad. Nr. 6898 005 0146	
4	Zvirgzdenes Brāļu kapi	Zvirgzdenes pagasts, 6898 005 0146	Apbedīti 2.pasaules karā kritušie karavīri
5	Lucmuižas Obelisks	Zvirgzdenes pag., Lucmuiža, kad.Nr. 6898 006 0263	Piemiņas vieta Lielā Tēvijas karā kritušajiem
6.	Blontu Obelisks	Blonti, kad.Nr. 6844 004 0554	Piemiņas vieta Lielā Tēvijas karā kritušajiem
7.	Kvītaines pareizticīgo baznīca	Blontu pag., kad.Nr. 6844 006 0114	
8.	Medišovas kapliča	Blontu pag., kad.Nr.6844 005 0181	Datēta ar 1920.gadu, saglabājusies līdz mūsdienām
9.	Pušmucovas katoļu baznīca	Pušmucovas pag., Pušmucova, kad.Nr.6890 005 0248	
10.	Pušmucovas Brāļu kapi	Pušmucovas pag., Pušmucova, kad.Nr. 6890 005 0316	II pasaules kara upuru apbedījumi
11	Pušmucovas Obelisks	Pušmucovas pag., Pušmucova, kad.Nr. 6890 005 0216	
12	Felicianovas muiža kungu māja	Ciblas pag., Felicianova, kad. Nr. 6848 004 0212	datējama ar 20.gs sākumu. Sarkanu ķieģeļu divu stāvu ēka ar spēcīgi izvirzītiem mezonīniem garenfasādē. Dzīvojamā ēka vairakkārt pārbūvēta- sākumā uzcelts dzīvojamās mājas A spārns, vēlāk pārējā ēkas daļa. Vēlākos gados pārbūves veiktas arī iekšpusē
13	Felicianovas ūdensdzirnavas	Ciblas pag., Felicianova, kad. Nr. 6848 004 0191	datējamās ar 19.gs. II pusi, nozīmīgs arī kā industriālā mantojuma objekts
14	Eversmuižas kapu kapliča	Ciblas pag., Cibla, kad. Nr. 6848 003 0207	datējama ar 1826 gadu
15	Eversmuižas apbūve	Ciblas pag., Cibla, kad. Nr. 6848 002 0306	(19.gs.s.), parks (19.gs.s.), vārtu dzīvojamā ēka (19.gs.s.). Viena no pirmajām mūra celtnēm Ludzas apriņķī. Pils ir iekļauta 100 Eiropas kultūras mantojuma objektu Latvijas sarakstā. Ēkā izvietots Ciblas vidusskolas novadpētniecības muzejs. Līdz mūsdienām saglabājies vecās muižas parks, kas veidots pēc reti sastopamā franču parauga

16	Ciblas brāļu kapi	Cibla, kad.Nr. 6848 002 0271	
17	Aizpūres katoļu baznīca	Līdumnieku pag., Līdumnieki, kad.Nr. 6866 004 0170	Datējama ar 1930.g
18	Līdumnieku Obelisks	Līdumnieki, kad.Nr. 6866 004 0249	2.pasaules karā kritušajiem karavīriem piemiņas vieta
19	Krivandas pareizticīgo baznīca	Līdumnieku pag., Krivanda, kad.Nr. 6866 008 0171	Koka baznīca